

**PROGRAM KURSU KWALIFIKACYJNEGO
W DZIEDZINIE
OCHRONY ZDROWIA PRACUJĄCYCH
dla pielęgniarek**

**Zatwierdził
Minister Zdrowia**

Warszawa, dnia 1.9.08.2015

Cezary Cieślukowski
z upoważnienia
MINISTER ZDROWIA
PODSEKRETARZ STANU
.....
Cezary Cieślukowski

PROGRAM PRZYGOTOWANY PRZEZ ZESPÓŁ PROGRAMOWY W SKŁADZIE¹

1. **dr n. med. Katarzyna Kocka** – Przewodnicząca Zespołu; Katedra Onkologii i Środowiskowej Opieki Zdrowotnej Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie
2. **mgr piel. Halina Kąkolewska** – Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Gorzowie Wielkopolskim
3. **mgr prawa i administracji Anna Raj** – Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Gdańsku
4. **mgr piel. Iwona Tkaczyk** – Mega Med Sp. z o.o. Przychodnia Lekarska w Lublinie

RECENZENCI PROGRAMU

1. **dr hab. n. o zdr. Aleksandra Gaworska-Krzemińska, prof. nadzw.** – Kierownik Katedry Pielęgniarstwa Wydział Nauk o Zdrowiu, Gdański Uniwersytet Medyczny
2. **lek. med. Paweł Wdówik** – Konsultant Krajowy w dziedzinie medycyny pracy, Mazowiecki Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy Oddział Radom

---

¹ Powołany Zarządzeniem Dyrektora Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych Nr 75/13 z dnia 21 listopada 2013 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw Opracowania Programu Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

1. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO-PROGRAMOWE

Kurs kwalifikacyjny jest to rodzaj kształcenia, który zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. *o zawodach pielęgniarki i położnej* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1435, z późn. zm.) ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do udzielania określonych świadczeń zdrowotnych wchodzących w zakres danej dziedziny pielęgniarstwa lub dziedziny mającej zastosowanie w ochronie zdrowia.

Efekty kształcenia wskazane w programie kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie **ochrony zdrowia pracujących, dla pielęgniarek** są dla organizatora i uczestnika kształcenia obowiązkowym elementem programu. Osiągnięcie wskazanych efektów kształcenia gwarantuje, że każdy uczestnik kursu kwalifikacyjnego będzie posiadać takie same kwalifikacje, niezależnie od miejsca ukończenia kształcenia, podmiotu organizującego kształcenie oraz systemu kształcenia.

Cel kształcenia

Uzyskanie przez pielęgniarkę wiedzy i umiejętności do udzielania określonych świadczeń zdrowotnych w dziedzinie ochrony zdrowia pracujących.

Czas trwania kształcenia

Łączna liczba godzin przeznaczonych na realizację programu kursu kwalifikacyjnego w kontakcie z wykładowcą/opiekunem stażu wynosi **325** godzin dydaktycznych:

zajęcia teoretyczne – **185** godzin,

zajęcia praktyczne – **140** godzin.

Organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć w wymiarze nie większym niż 20%. Oznacza to, że 80% czasu przeznaczanego na realizację poszczególnych modułów nie podlega zmianie. Wskazane 20%, **co stanowi nie więcej niż 65 godzin, może być wykorzystane na samokształcenie.**

Sposób organizacji

Za przebieg i organizację kursu kwalifikacyjnego odpowiedzialny jest organizator kształcenia. Planując realizację kształcenia, organizator powinien:

1. Opracować regulamin organizacyjny kursu kwalifikacyjnego, który w szczególności określa:
  - organizację;
  - zasady i sposób naboru osób;
  - prawa i obowiązki osób uczestniczących;
  - zakres obowiązków kadry dydaktycznej prowadzącej nauczanie teoretyczne i praktyczne;
  - zasady przeprowadzenia egzaminu końcowego.
2. Powołać kierownika kursu kwalifikacyjnego.
Do zadań kierownika kursu oprócz zadań określonych w przepisach Ministra Zdrowia z tego zakresu powinno należeć:
  - współdecydowanie o doborze kadry dydaktycznej;
  - przedstawienie uczestnikom kursu: celu, programu i organizacji kształcenia;
  - ocenianie placówek szkolenia praktycznego wg specyfiki i organizacji zajęć;
  - pomaganie w rozwiązywaniu problemów;
  - udzielanie indywidualnych konsultacji uczestnikom kursu;
  - zbieranie i analizowanie opinii o przebiegu kursu.
3. Przeprowadzić postępowanie kwalifikacyjne.
4. Powołać wykładowców posiadających kwalifikacje określone w programie kursu.
5. Powołać w uzgodnieniu z kierownikiem kursu opiekunów szkolenia praktycznego, którzy powinni być merytorycznymi pracownikami placówek, w których odbywa się szkolenie praktyczne. Do zadań opiekuna szkolenia praktycznego należy:

- instruktaż wstępny (zapoznanie z celem szkolenia praktycznego z organizacją pracy, wyposażeniem placówki, jej personelem, zakresem udzielanych świadczeń i in.);
  - instruktaż bieżący (organizacja i prowadzenie zajęć, kontrola nad ich prawidłowym przebiegiem, pomoc w rozwiązywaniu problemów i in.);
  - instruktaż końcowy (omówienie i podsumowanie zajęć, zaliczenie świadczeń zdrowotnych określonych w programie kształcenia, ocena uzyskanych wiadomości i umiejętności).
6. Zapewnić bazę dydaktyczną do szkolenia teoretycznego, dostosowaną do liczby uczestników kursu.
  7. Zapewnić środki dydaktyczne, o których mowa w programie poszczególnych modułów.
  8. Dobrać placówki stażowe zgodnie z planem nauczania, w których możliwe będzie zdobywanie umiejętności niezbędnych do wykonywania określonych świadczeń zdrowotnych.
  9. Posiadać wewnętrzny system monitorowania jakości kształcenia.

Sposób sprawdzania efektów kształcenia

W toku realizacji programu przewiduje się ocenianie:

1. Bieżące – rozumiane jako zaliczanie poszczególnych modułów (sprawdzenie stopnia opanowania wiedzy i umiejętności będących przedmiotem nauczania teoretycznego i praktycznego, w tym świadczeń zdrowotnych przewidzianych w programie kształcenia).
2. Końcowe – zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1435, z późn. zm.) kurs kwalifikacyjny kończy się egzaminem teoretycznym, przeprowadzonym w formie pisemnej lub ustnej, albo egzaminem praktycznym.
Rodzaj egzaminu i formę egzaminu teoretycznego ustala organizator kształcenia, z uwzględnieniem dziedziny, w jakiej prowadzony jest kurs kwalifikacyjny.

2. OGÓLNE EFEKTY KSZTAŁCENIA

Zaświadczenie o ukończeniu kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie *ochrony zdrowia pracujących* otrzymuje pielęgniarka, która:

1) w zakresie wiedzy posiada:

- specjalistyczną wiedzę w dziedzinie ochrony zdrowia pracujących do sprawowania opieki nad pracownikami;
- znajomość regulacji prawnych i norm etycznych odnoszących się do wykonywania specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w zakresie ochrony zdrowia pracujących

2) w zakresie umiejętności potrafi:

- korzystać z aktualnej wiedzy dla zapewnienia bezpieczeństwa i wysokiego poziomu opieki w dziedzinie ochrony zdrowia pracujących;
- udzielać samodzielnie specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w dziedzinie ochrony zdrowia pracujących obejmujących planowanie, realizowanie i ocenę w zakresie opieki nad pracownikami;
- wykonywać świadczenia specjalistyczne zgodnie z zasadami etyki zawodu i poszanowaniem praw pacjenta;
- doradzać w zakresie ochrony zdrowia pracowników;
- monitorować stan zdrowia pracownika i interpretować wybrane wyniki badań

3) w zakresie kompetencji społecznych:

- szanuje godność i autonomię pacjenta bez względu na jego wiek, płeć, niepełnosprawność, orientację seksualną oraz pochodzenie narodowe i etniczne;

- rozwija współpracę z pracownikami, pracodawcami, partnerami zespołu służby medycyny pracy (smp) i członkami zespołu opieki zdrowotnej;
- krytycznie analizuje swoją wiedzę i umiejętności oraz planuje rozwój zawodowy;
- aktualizuje wiedzę i umiejętności w dziedzinie ochrony zdrowia pracujących.

3. SZCZEGÓŁOWE EFEKTY KSZTAŁCENIA

W zakresie wiedzy uczestnik kursu:

- W1. definiuje pojęcie ubezpieczenie społeczne;
- W2. definiuje pojęcie pomoc społeczna;
- W3. opisuje zasady ubezpieczenia zdrowotnego;
- W4. definiuje pojęcie służba medycyny pracy;
- W5. różnicuje profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikami i pracującymi;
- W6. wymienia zasady udzielania pomocy społecznej;
- W7. wymienia rodzaje świadczeń społecznych;
- W8. różnicuje orzecznictwo lekarskie o niezdolności do pracy, orzekanie o niepełnosprawności;
- W9. wymienia regulacje prawne mające zastosowanie w ochronie zdrowia pracujących;
- W10. posiada znajomość ustawy o służbie medycyny pracy i przepisów wykonawczych do ustawy;
- W11. rozróżnia zadania i kompetencje osób i instytucji odpowiedzialnych za ochronę zdrowia w miejscu pracy;
- W12. różnicuje jednostki organizacyjne służby medycyny pracy;
- W13. wskazuje zadania wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy;
- W14. wskazuje zadania jednostek badawczo-rozwojowych w dziedzinie medycyny pracy;
- W15. określa zadania pielęgniarek w strukturach służby medycyny pracy;
- W16. wyjaśnia zasady organizacji opieki zdrowotnej nad pracownikami, pracującymi i podejmującymi naukę zawodu;
- W17. wyjaśnia zasady organizowania i przeprowadzania badań profilaktycznych pracowników;
- W18. omawia rozwiązania prawne dotyczące opieki profilaktycznej nad kobietami, młodocianymi i niepełnosprawnymi;
- W19. wymienia zasady finansowania ochrony zdrowia pracujących;
- W20. różnicuje zadania i kompetencje Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Państwowej Inspekcji Pracy;
- W21. opisuje zadania pracodawcy i służb BHP w zakładzie pracy;
- W22. określa zakres i formy współpracy z partnerami służby medycyny pracy w realizacji zadań;
- W23. różnicuje dokumentację indywidualną i zbiorczą służby medycyny pracy;
- W24. określa obowiązki pielęgniarki w zakresie prowadzenia i przechowywania dokumentacji służby medycyny pracy;
- W25. wskazuje miejsce zatrudnienia pielęgniarki w opiece nad pracującymi;
- W26. omawia zadania działu higieny pracy stacji sanitarno-epidemiologicznej;
- W27. zróżnicuje czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy;
- W28. określa tryb, metody i częstotliwość pomiarów stężeń i natężeń czynników szkodliwych;
- W29. charakteryzuje stanowiska pracy pod względem zagrożeń zdrowia pracownika;
- W30. omawia metody oceny ryzyka zawodowego;
- W31. charakteryzuje techniczne rozwiązania ochrony stanowiskowych i halowych miejsc pracy;

- W32. określa normy higieniczne ochrony zdrowia grup pracowników podlegających przepisom szczegółowym: kobiety, młodociani, niepełnosprawni;
- W33. wymienia obowiązki pracodawcy i pracownika w zakresie prawa pracy i przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy;
- W34. wyjaśnia regulacje prawne z zakresu prawa pracy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy;
- W35. określa zadania osób i instytucji nadzorujących tworzenie bezpiecznych miejsc pracy;
- W36. definiuje wypadki przy pracy;
- W37. charakteryzuje substancje toksyczne i ich postacie występujące w środowisku pracy oraz mechanizmy działania;
- W38. omawia drogi wchłaniania trucizn;
- W39. wyjaśnia metody pomiaru stężeń substancji chemicznych i strategie pomiarowe;
- W40. charakteryzuje klasyfikację pyłów przemysłowych;
- W41. omawia mechanizm działania pyłów przemysłowych;
- W42. wyjaśnia oddziaływanie promieniowania jonizującego;
- W43. wyjaśnia pojęcie drgań akustycznych i klasyfikuje je ze względu na częstotliwość;
- W44. klasyfikuje źródła ekspozycji zawodowej na drgania mechaniczne;
- W45. określa źródła ekspozycji zawodowej na drgania mechaniczne;
- W46. klasyfikuje zagrożenia biologiczne występujące w środowisku pracy;
- W47. określa zagrożenia biologiczne występujące w środowisku pracy;
- W48. omawia działanie czynników biologicznych;
- W49. wyjaśnia pojęcie pracy i omawia jej rodzaje;
- W50. charakteryzuje reakcje fizjologiczne poszczególnych układów organizmu ludzkiego na wysiłek fizyczny, dynamiczny i statyczny;
- W51. zdefiniuje i oceni intensywność wysiłku fizycznego;
- W52. charakteryzuje podstawowe zadania psychologii pracy;
- W53. omawia normy i zasady higieny pracy umysłowej;
- W54. omawia negatywne skutki intensywnej pracy umysłowej;
- W55. definiuje pojęcie ryzyko zawodowe;
- W56. omawia poszczególne etapy oceny ryzyka zawodowego;
- W57. różnicuje rodzaje zagrożeń dla zdrowia pracownika występujących w środowisku pracy;
- W58. omawia rodzaje badań profilaktycznych wykonywanych u pracowników;
- W59. definiuje pojęcia: choroba zawodowa i parazawodowa;
- W60. prezentuje procedurę zgłaszania i orzekania choroby zawodowej;
- W61. identyfikuje przyczyny wypadków przy pracy;
- W62. klasyfikuje wypadki przy pracy;
- W63. omawia wpływ czynników fizycznych, tj. hałasu, wibracji występujących w środowisku pracy, na organizm człowieka;
- W64. opisuje objawy zawodowego uszkodzenia słuchu;
- W65. opisuje objawy zespołu wibracyjnego;
- W66. prezentuje wpływ czynników chemicznych występujących w środowisku pracy na organizm człowieka;
- W67. opisuje objawy alergii zawodowej;
- W68. wymienia zasady wykonywania naskórnych testów płatkowych;
- W69. identyfikuje wskazania i przeciwwskazania do wykonywania testów naskórnych;
- W70. różnicuje grupy leków mających wpływ na wyniki testów naskórnych;
- W71. charakteryzuje kryteria oceny testów naskórnych;
- W72. omawia wpływ czynników biologicznych w środowisku pracy na organizm człowieka;
- W73. opisuje objawy chorób zakaźnych o etiologii zawodowej, tj. WZW typu A, B, C;

- AIDS; gruźlicy;
- W74. wyjaśnia wpływ czynników psychospołecznych, tj. stresu, agresji występujących w środowisku pracy, na stan zdrowia osób aktywnych zawodowo;
- W75. opisuje objawy zespołu wypalenia zawodowego;
- W76. przedstawia historię rozwoju pielęgniarstwa ochrony zdrowia pracujących;
- W77. opisuje cele pielęgniarstwa w dziedzinie ochrony zdrowia pracujących;
- W78. omawia role pielęgniarki w ochronie zdrowia pracujących;
- W79. wskazuje miejsce pielęgniarki w systemie ochrony zdrowia;
- W80. omawia struktury nadzoru i podległości w systemie opieki pielęgniarskiej ochrony zdrowia pracujących;
- W81. określa zakres kompetencji oraz wymagania kwalifikacyjne pielęgniarki służby medycyny pracy;
- W82. wymienia ważniejsze postanowienia aktów prawnych dotyczących kształcenia podyplomowego pielęgniarek w zakresie ochrony zdrowia pracujących;
- W83. wskazuje źródła informacji na temat podmiotów uprawnionych do prowadzenia kształcenia podyplomowego;
- W84. omawia rolę wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy w kształceniu podyplomowym pielęgniarek ochrony zdrowia pracujących;
- W85. przedstawia rolę samorządu pielęgniarek i położnych w doskonaleniu zawodowym;
- W86. wymienia dokumentację obowiązującą pielęgniarki służby medycyny pracy;
- W87. omawia potrzebę prowadzenia dokumentacji dodatkowej pielęgniarki w opiece zdrowotnej nad pracującymi;
- W88. omawia zasady udostępniania i obiegu dokumentacji służby medycyny pracy (smp);
- W89. opisuje zasady organizowania gabinetu pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących odpowiadającego wymogom merytorycznym;
- W90. wymienia wymagania formalne dotyczące wyposażenia gabinetu pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących;
- W91. omawia niezbędne kryteria sanitarne i ppoż. dla wyposażenia gabinetu pielęgniarki;
- W92. wymienia główne teorie pielęgnowania, wskazuje możliwości ich zastosowania w opiece nad pracującymi;
- W93. wymienia zalety i wady zastosowania procesu pielęgnowania w określaniu problemów zdrowotnych pracujących podopiecznych;
- W94. omawia zastosowanie elementów procesu pielęgnowania w ocenie skuteczności działań pielęgniarki służby medycyny pracy;
- W95. wyjaśnia pojęcie standardu postępowania pielęgniarskiego;
- W96. wymienia obszary działalności pielęgniarki medycyny pracy, w których zastosuje standardy;
- W97. wymienia metody i techniki stosowane w pracy pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących;
- W98. omawia zasady prawidłowego przeprowadzania wywiadu pielęgniarskiego z pracownikiem;
- W99. omawia zasady dobrej obserwacji w środowisku pracy;
- W100. wymienia najczęściej wykonywane w trakcie badania lekarskiego pomiary oraz badania dodatkowe niezbędne do celów orzekania o zdolności do pracy;
- W101. opisuje zasady przeprowadzania badań profilaktycznych;
- W102. wyjaśnia rolę pielęgniarki w badaniach profilaktycznych pracowników;
- W103. wymienia specyficzne cechy środowiska przyrodniczego, społecznego, zawodowego wpływające na stan zdrowia populacji pracującej;
- W104. przedstawia wzajemne oddziaływanie różnych środowisk na stan zdrowia populacji pracującej;

- W105. omawia zagrożenia zdrowia populacji spowodowane działalnością przemysłową;
- W106. przedstawia obowiązującą dokumentację wizytacji stanowisk pracy;
- W107. opisuje zasady obiegu udokumentowanych informacji dotyczących wyników wizytacji zakładu pracy;
- W108. omawia zasady kompletowania i obiegu dokumentacji indywidualnej pacjenta poradni medycyny pracy;
- W109. przedstawia zakres porad pielęgniarskich udzielanych pracującym;
- W110. omawia cele czynnego poradnictwa w opiece zdrowotnej nad pracującymi;
- W111. różnicuje grupy pracowników objętych czynnym poradnictwem;
- W112. przedstawia walory zastosowania procesu pielęgnowania w sprawowaniu opieki nad grupami pracowników wymagających szczególnej opieki;
- W113. omawia zasady wykonywania i finansowania szczepień ochronnych osób dorosłych na podstawie obowiązujących przepisów prawnych;
- W114. wymienia wymogi w zakresie organizacji i wyposażenia gabinetu zabiegowego, w którym wykonywane będą szczepienia;
- W115. przedstawia obowiązującą dokumentację dotyczącą szczepień osób dorosłych;
- W116. omawia rodzaje odporności;
- W117. wskazuje czynniki modyfikujące układ immunologiczny;
- W118. charakteryzuje poszczególne rodzaje szczepionek stosowanych u osób dorosłych;
- W119. wyjaśnia zasadność przestrzegania cyklu szczepień;
- W120. wymienia wskazania i przeciwwskazania do wykonywania szczepień ochronnych u osób dorosłych;
- W121. omawia zakres szczepień obowiązkowych i zalecanych dla osób dorosłych zawodowo narażonych na czynniki biologiczne;
- W122. charakteryzuje niepożądane odczyny poszczepienne;
- W123. omawia postępowanie w przypadku wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych;
- W124. przedstawia społeczne i ekonomiczne skutki niepełnosprawności;
- W125. omawia procedurę orzekania o niepełnosprawności;
- W126. charakteryzuje uwarunkowania prawne, społeczne i ekonomiczne zatrudniania osób niepełnosprawnych;
- W127. charakteryzuje miejsca zatrudnienia niepełnosprawnych;
- W128. omawia udział pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących w procesie rehabilitacji zawodowej i społecznej podopiecznych;
- W129. omawia specyfikę promocji zdrowia w miejscu pracy;
- W130. wymienia ważniejsze kierunki działań promujących zdrowie w miejscu pracy;
- W131. wyjaśnia zasady pozyskiwania sojuszników promowania zdrowia w miejscu pracy;
- W132. wymienia wady i zalety organizowania promocji zdrowia w miejscu pracy.

W zakresie umiejętności uczestnik kursu potrafi:

- U1. posługiwać się aktami prawnymi obowiązującymi w ochronie zdrowia pracujących;
- U2. rozróżniać zadania podstawowych jednostek służby medycyny pracy;
- U3. wykorzystać wiedzę na temat podstaw prawnych ochrony zdrowia pracujących w organizowaniu i koordynowaniu badań profilaktycznych;
- U4. prowadzić i przechowywać dokumentację w jednostkach organizacyjnych służby medycyny pracy;
- U5. rozróżniać zakres udzielanej pomocy społecznej przez organy administracji rządowej i samorządowej;
- U6. zastosować kryteria doboru środków ochrony indywidualnej w zależności od rodzaju zagrożeń na stanowisku pracy;

- U7. określić ryzyko zawodowe jako podstawę do ustalania bezpiecznych warunków pracy;
- U8. rozpoznać możliwości eliminowania bądź ograniczania ryzyka zawodowego i zagrożenia wypadkami w pracy;
- U9. stosować właściwe środki zapobiegające wypadkom przy pracy;
- U10. dokonać analizy wyników pomiarów środowiskowych;
- U11. określić narażenia na substancje chemiczne występujące w środowisku pracy;
- U12. ocenić zgodność warunków pracy z normami higienicznymi dla substancji chemicznych: Najwyższe Dopuszczalne Stężenie (NDS);
- U13. identyfikować stanowiska pracy o wysokim ryzyku, zaproponować działania korekcyjne;
- U14. dokonać wyboru sposobów ochrony przed szkodliwym działaniem promieniowania jonizującego;
- U15. zróżnicować skutki działania hałasu;
- U16. różnicować sposoby ograniczania ekspozycji na hałas;
- U17. zastosować kryteria i metody pomiaru w ocenie narażenia na wibracje;
- U18. planować kompleksowe działania mające na celu ograniczenie ekspozycji zawodowej na drgania mechaniczne;
- U19. rozpoznać zagrożenie biologiczne w poszczególnych grupach zawodowych;
- U20. zróżnicować metody wykrywania czynników biologicznych;
- U21. określić główne kierunki i zasady działań profilaktycznych w zwalczaniu czynników biologicznych;
- U22. różnicować czynniki modyfikujące wydolność fizyczną;
- U23. ocenić ciężkość wykonywanej pracy na podstawie obciążenia fizycznego i psychicznego;
- U24. planować praktyczne zadania ergonomii, skierowane na człowieka w środowisku pracy;
- U25. zdiagnozować możliwości dostosowania parametrów stanowiska pracy do psychofizycznych cech człowieka;
- U26. określić czynniki ergonomiczne zmniejszające obciążenie układu ruchu;
- U27. rozpoznać konsekwencje braku higieny umysłowej i zaplanować środki zapobiegawcze;
- U28. dokumentować ocenę ryzyka zawodowego;
- U29. analizować ocenę ryzyka zawodowego w kontekście zagrożeń dla zdrowia;
- U30. ocenić wpływ czynników szkodliwych, uciążliwych i niebezpiecznych występujących w środowisku pracy na zdrowie pracownika;
- U31. wybrać rodzaj badań profilaktycznych w zależności od sytuacji zawodowej pracownika;
- U32. organizować badania profilaktyczne pracowników;
- U33. dostosować zakres udzielenia pierwszej pomocy do rodzaju wypadku przy pracy;
- U34. stosować zasady zapobiegania chorobom zawodowym;
- U35. wskazać zasady profilaktyki zapobiegające zawodowemu uszkodzeniu słuchu;
- U36. wskazać zasady profilaktyki zapobiegające chorobie wibracyjnej;
- U37. wskazać zasady profilaktyki zapobiegające alergii zawodowej;
- U38. przygotować pacjenta do wykonania naskórnych testów płatkowych;
- U39. przygotować zestaw do diagnostyki metodą naskórnych testów płatkowych;
- U40. przygotować pole do diagnostyki metodą naskórnych testów płatkowych (kontaktowych);
- U41. wykonać samodzielnie naskórne testy płatkowe;
- U42. zastosować technikę nakładania preparatu alergenowego w naskórnych testach płatkowych;

- U43. zinterpretować wyniki naskórnych testów płatkowych za pomocą stosowanych skal;
- U44. przeprowadzić wywiad pielęgniarski, mający zastosowanie przy kwalifikacji do testów alergicznych;
- U45. udzielić pierwszej pomocy w reakcji anafilaktycznej i wstrząsie anafilaktycznym;
- U46. wskazać zasady profilaktyki zapobiegające chorobom zakaźnym o etiologii zawodowej, tj. WZW typu A, B, C; AIDS; gruźlicy;
- U47. wskazać zasady profilaktyki zapobiegające zespołowi wypalenia zawodowego;
- U48. przygotować pacjenta do badania laryngologicznego;
- U49. wykonać badanie audiometryczne;
- U50. udokumentować wykonane badanie audiometryczne;
- U51. zinterpretować wynik badania audiometrycznego;
- U52. edukować pracownika w zakresie profilaktyki chorób laryngologicznych, wynikających z narażenia na hałas lub spowodowanych nadmiernym wysiłkiem głosowym;
- U53. przygotować pacjenta do badań okulistycznych: badania ostrości wzroku, badania widzenia barwnego i stereoskopowego;
- U54. wykonać ww. badania okulistyczne przy użyciu tablic i testów przesiewowych;
- U55. udokumentować wykonane badanie okulistyczne;
- U56. zinterpretować wyniki badania okulistycznego;
- U57. rozpoznać czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy mogące wywołać chorobę zawodową narządu wzroku;
- U58. edukować pracownika w zakresie higieny narządu wzroku;
- U59. udokumentować wywiad ukierunkowany na identyfikację czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy powodujących zaburzenia układu nerwowego;
- U60. przygotować pacjenta do badań w poradni neurologicznej w zależności od narażenia zawodowego;
- U61. przeprowadzić wywiad ukierunkowany na identyfikację czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy powodujących zmiany chorobowe na skórze;
- U62. identyfikować czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy, które mogą przyczyniać się do powstania zmian chorobowych na skórze;
- U63. wskazać związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy czynnikami szkodliwymi występującymi w środowisku pracy a objawami dermatologicznymi;
- U64. udokumentować wywiad ukierunkowany na identyfikację czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy powodujących choroby zawodowe;
- U65. przygotować pacjenta do badań w poradni chorób zawodowych w zależności od narażenia zawodowego;
- U66. wykonać palestezjometrię i próbę oziębieniową z termometrią skórną i próbą uciskową;
- U67. udokumentować przeprowadzone badanie: palestezjometrię, próbę oziębieniową z termometrią skórną i próbą uciskową;
- U68. zinterpretować wyniki palestezjometrii, próby oziębieniowej z termometrią skórną i próbą uciskową;
- U69. porównać przykładowe modele europejskie sprawowania opieki pielęgniarskiej nad pracującymi z modelem polskiego systemu;
- U70. organizować warunki prawidłowego prowadzenia i przechowywania dokumentacji służb medycyny pracy (smp);
- U71. przedstawić potrzebę prowadzenia dokumentacji dodatkowej pielęgniarki w opiece zdrowotnej nad pracującymi;
- U72. uwzględnić możliwości techniczne i finansowe w kompletowaniu wyposażenia gabinetu pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących;

- U73. stosować zasady identyfikacji grupy podopiecznych w celu zastosowania procesu pielęgnowania;
- U74. stosować proces pielęgnowania wobec osób aktywnych zawodowo objętych przepisami szczegółowymi;
- U75. wyznaczyć cele działań pielęgniarskich na podstawie diagnozy pielęgniarskiej;
- U76. dobrać metody postępowania pielęgniarskiego, opierając się na założeniach procesu pielęgnowania;
- U77. stosować standardy podczas zbierania danych, formułowania diagnozy pielęgniarskiej w ochronie zdrowia pracujących;
- U78. przygotować ankietę do badania opinii pracujących podopiecznych;
- U79. rozróżnić zmiany w sytuacji zdrowotnej podopiecznego na podstawie analizy dokumentacji;
- U80. przygotować sprzęt do wykonywania pomiarów w zależności od rodzaju wykonywanego badania;
- U81. przygotować pracującego podopiecznego do badań dodatkowych i pomocniczych;
- U82. stosować procedury wykonywania pomiarów wchodzących w zakres pracowniczych badań profilaktycznych;
- U83. dokumentować wykonane pomiary;
- U84. analizować uzyskane wyniki pomiarów;
- U85. sformułować poprawne wnioski dotyczące planu opieki pielęgniarskiej;
- U86. stosować zasady planowania i przygotowania wizytacji zakładu pracy;
- U87. przeprowadzić wizytacje stanowisk pracy z zastosowaniem obserwacji i rozmów kierunkowych;
- U88. przedstawić wyniki wizytacji wybranego stanowiska pracy;
- U89. stosować procedury przygotowania podopiecznego do badania lekarskiego;
- U90. stosować kryteria kwalifikowania poszczególnych pracowników do grupy czynnego poradnictwa;
- U91. postępować ze sprzętem i materiałem użytym przy wykonywaniu szczepień zgodnie z obowiązującymi procedurami;
- U92. sporządzać sprawozdanie z realizacji szczepień;
- U93. stosować zasady kwalifikowania do szczepień;
- U94. wykonać szczepienia ochronne u osób dorosłych zgodnie z obowiązującymi zasadami;
- U95. planować edukację osób dorosłych w zakresie szczepień ochronnych;
- U96. stosować zasady profilaktyki niepożądanych odczynów poszczepiennych;
- U97. dokumentować wykonane szczepienia.

W zakresie kompetencji społecznych uczestnik kursu:

- K1. akceptuje obowiązujące przepisy prawne w ochronie zdrowia pracujących;
- K2. docenia potrzebę prowadzenia i przechowywania dokumentacji służby medycyny pracy;
- K3. podejmuje współpracę w systemie ochrony zdrowia pracujących;
- K4. podejmuje współpracę z partnerami służby medycyny pracy;
- K5. współpracuje z instytucjami i osobami odpowiedzialnymi za kształtowanie higienicznych warunków środowiska pracy;
- K6. współdziała ze służbami BHP w ocenie przyczyn wypadków przy pracy i planowaniu działań prewencyjnych;
- K7. podejmuje współpracę z pracodawcą w celu dokonania oceny ryzyka zawodowego;
- K8. akceptuje obowiązujące standardy opieki zdrowotnej nad pracownikami;
- K9. wspiera pracowników i pracodawców w działaniach eliminujących zagrożenia zdrowotne w miejscu pracy;

- K10. współpracuje z zespołem służby medycyny pracy w zakresie rozpoznawania patologii zawodowej;
- K11. współpracuje z pracodawcą i służbami BHP w identyfikowaniu i nadzorowaniu warunków pracy;
- K12. współpracuje z lekarzem w zakresie przekazywania aktualnych informacji o warunkach pracy;
- K13. współpracuje z instytucjami sprawującymi nadzór nad organizacją i wykonywaniem szczepień ochronnych osób dorosłych;
- K14. motywuje pracodawców i pracowników do aktywnego udziału w promocji zdrowia;
- K15. nawiązuje współpracę z Krajowym Centrum Promocji Zdrowia w Miejscu Pracy i Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w promowaniu zdrowia w zakładach pracy;
- K16. docenia znaczenie stosowania standardów pielęgniarstwa podczas planowania i działania na rzecz poprawy warunków higienicznych w zakładzie pracy oraz poprawy stanu zdrowia podopiecznych;
- K17. docenia znaczenie standardów pielęgniarstwa w procesie rehabilitacji zawodowej pracowników;
- K18. szanuje godność i autonomię podopiecznego;
- K19. docenia znaczenie samokształcenia w rozwoju zawodowym pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących.

4. PLAN NAUCZANIA

Lp.	Nazwa modułu	Liczba godzin teorii	Miejsce realizacji stażu *	Liczba godzin stażu	Liczba godzin kontaktowych
I.	Organizacja opieki zdrowotnej nad pracującymi	30	–	–	30
II.	Higiena pracy	25	–	–	25
III.	Medycyna pracy	50	Poradnia laryngologiczna ¹⁾	14	106
			Poradnia okulistyczna ¹⁾	14	
			Poradnia neurologiczna ¹⁾	7	
			Poradnia dermatologiczna ¹⁾	7	
			Poradnia chorób zawodowych ²⁾	14	
IV.	Pielęgniarstwo w ochronie zdrowia pracujących	80	Poradnia medycyny pracy ³⁾	56	164
			Gabinet zabiegowy z punktem szczepień dorosłych ⁴⁾	14	
			Gabinet pielęgniarski w zakładzie pracy chronionej ⁵⁾	14	
Łącznie		185		140	325**

* Staże należy zrealizować:

- 1) poradnia mieszcząca się w strukturze podstawowych jednostek medycyny pracy/współpracująca z podstawowymi jednostkami medycyny pracy lub wojewódzki ośrodek medycyny pracy (WOMP);
- 2) WOMP;
- 3) poradnia mieszcząca się w strukturze podstawowych jednostek medycyny pracy lub WOMP;
- 4) podstawowa jednostka medycyny pracy lub WOMP, lub wojewódzka/powiatowa stacja sanitarno-epidemiologiczna, w której znajduje się gabinet zabiegowy z punktem szczepień dorosłych,
- 5) zakład pracy chronionej.

** Organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć w wymiarze nie większym niż 20%. Oznacza to, że 80% czasu przeznaczanego na realizację poszczególnych modułów nie podlega zmianie. Wskazane 20%, **co stanowi nie więcej niż 65 godzin, może być wykorzystane na samokształcenie.**

5. MODUŁY KSZTAŁCENIA**5.1. MODUŁ I**

Nazwa modułu	ORGANIZACJA OPIEKI ZDROWOTNEJ NAD PRACUJĄCYMI
Cel kształcenia	Celem modułu jest dostarczenie pielęgniarce wiedzy z zakresu podstaw organizacji opieki zdrowotnej nad pracującymi i przygotowanie do wykonywania zadań w jednostkach organizacyjnych służby medycyny pracy.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W1. definiuje pojęcie ubezpieczenie społeczne;</p> <p>W2. definiuje pojęcie pomoc społeczna;</p> <p>W3. opisuje zasady ubezpieczenia zdrowotnego;</p> <p>W4. definiuje pojęcie służba medycyny pracy;</p> <p>W5. różnicuje profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikami i pracującymi;</p> <p>W6. wymienia zasady udzielania pomocy społecznej;</p> <p>W7. wymienia rodzaje świadczeń społecznych;</p> <p>W8. różnicuje orzecznictwo lekarskie o niezdolności do pracy, orzekanie o niepełnosprawności;</p> <p>W9. wymienia regulacje prawne mające zastosowanie w ochronie zdrowia pracujących;</p> <p>W10. posiada znajomość ustawy o służbie medycyny pracy i przepisów wykonawczych do ustawy;</p> <p>W11. rozróżnia zadania i kompetencje osób i instytucji odpowiedzialnych za ochronę zdrowia w miejscu pracy;</p> <p>W12. różnicuje jednostki organizacyjne służby medycyny pracy;</p> <p>W13. wskazuje zadania wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy;</p> <p>W14. wskazuje zadania jednostek badawczo-rozwojowych w dziedzinie medycyny pracy;</p> <p>W15. określa zadania pielęgniarek w strukturach służby medycyny pracy;</p> <p>W16. wyjaśnia zasady organizacji opieki zdrowotnej nad pracownikami, pracującymi i podejmującymi naukę zawodu;</p> <p>W17. wyjaśnia zasady organizowania i przeprowadzania badań profilaktycznych pracowników;</p> <p>W18. omawia rozwiązania prawne dotyczące opieki profilaktycznej nad kobietami, młodocianymi i niepełnosprawnymi;</p> <p>W19. wymienia zasady finansowania ochrony zdrowia pracujących;</p>

	<p>W20. różnicuje zadania i kompetencje Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Państwowej Inspekcji Pracy;</p> <p>W21. opisuje zadania pracodawcy i służb BHP w zakładzie pracy;</p> <p>W22. określa zakres i formy współpracy z partnerami służby medycyny pracy w realizacji zadań;</p> <p>W23. różnicuje dokumentację indywidualną i zbiorczą służby medycyny pracy;</p> <p>W24. określa obowiązki pielęgniarki w zakresie prowadzenia i przechowywania dokumentacji służby medycyny pracy;</p> <p>W25. wskazuje miejsce zatrudnienia pielęgniarki w opiece nad pracującymi.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U1. posługiwać się aktami prawnymi obowiązującymi w ochronie zdrowia pracujących;</p> <p>U2. rozróżniać zadania podstawowych jednostek służby medycyny pracy;</p> <p>U3. wykorzystać wiedzę na temat podstaw prawnych ochrony zdrowia pracujących w organizowaniu i koordynowaniu badań profilaktycznych;</p> <p>U4. prowadzić i przechowywać dokumentację w jednostkach organizacyjnych służby medycyny pracy;</p> <p>U5. rozróżniać zakres udzielanej pomocy społecznej przez organy administracji rządowej i samorządowej.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. akceptuje obowiązujące przepisy prawne w ochronie zdrowia pracujących;</p> <p>K2. docenia potrzebę prowadzenia i przechowywania dokumentacji służby medycyny pracy;</p> <p>K3. podejmuje współpracę w systemie ochrony zdrowia pracujących;</p> <p>K4. podejmuje współpracę z partnerami służby medycyny pracy.</p>
<p>Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie</p>	<p>Wykładowcą może być osoba mająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowej dziedzinie, doświadczenie dydaktyczne oraz spełnia co najmniej jeden z warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Pielęgniarka:</u> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada stopień naukowy, co najmniej doktora; 2) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa; 3) posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących, 2. <u>Lekarz</u> posiada specjalizację lekarską w dziedzinie medycyny pracy, medycyny przemysłowej. 3. Posiada ukończone studia wyższe na kierunku mającym zastosowanie w ochronie zdrowia lub inne merytoryczne kwalifikacje niezbędne do realizacji wybranych zagadnień, tj.: organizacji ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i higieny pracy.

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

Wymagania wstępne	–
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	Wykłady – 25 godz. Ćwiczenia – 5 godz.
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe): 30 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykłady – 25 godz. • ćwiczenia – 5 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 20 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do zajęć i ćwiczeń – 10 godz. • przygotowanie się do zaliczenia modułu – 10 godz. <p>Łączny nakład pracy uczestnika kursu: 50 godz.</p>
Stosowane metody dydaktyczne	Wykład problemowy, dyskusja, praca w grupach, ćwiczenia teoretyczne, analiza przypadków.
Stosowane środki dydaktyczne	Rzutnik multimedialny, laptop, prezentacje multimedialne. Akty prawne, dokumentacja medyczna.
Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu	<p>W zakresie wiedzy: Test zaliczeniowy składający się z 20 pytań jednokrotnego wyboru.</p> <p>W zakresie umiejętności: Uczestnik opracuje na podstawie aktu prawnego wzory dokumentacji zbiorczej służby medycyny pracy.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych: Obserwacja 360 stopni przez prowadzącego zajęcia, współuczestników kursu, pacjentów, członków zespołu terapeutycznego, samoocena.</p>
Warunki zaliczenia modułu	Obecność na wykładach i uzyskanie 70% pozytywnych odpowiedzi z testu wiedzy. Obecność na ćwiczeniach i uzyskanie pozytywnej oceny z wykonania zadania – jak wyżej w zakresie umiejętności.
Treści modułu kształcenia	<p>1. System organizacji ubezpieczeń społecznych w Polsce. (3 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym; • świadczenia krótkoterminowe i długoterminowe; • świadczenia z ubezpieczenia chorobowego;

	<ul style="list-style-type: none"> • orzekanie o niezdolności do pracy do celów rentowych. <p>2. Pomoc społeczna i zasady jej udzielania: (3 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja pomocy społecznej – Ustawa o pomocy społecznej; • rodzaje i zasady udzielania świadczeń społecznych. <p>3. Zasady finansowania opieki zdrowotnej: (2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady obligatoryjnego i dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego; • finansowanie świadczeń zdrowotnych; • finansowanie służby medycyny pracy. <p>4. Podstawy prawne ochrony zdrowia pracujących w Polsce: (4 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodeks pracy i przepisy wykonawcze w zakresie ochrony zdrowia pracowników; • Ustawa o służbie medycyny pracy i przepisy wykonawcze do ustawy. <p>5. Organizacja opieki zdrowotnej nad pracownikami i pracującymi w Polsce – uregulowania prawne (6 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • współczesny model ochrony zdrowia pracujących; • jednostki organizacyjne i zadania służby medycyny pracy; • zadania realizowane przez jednostki badawczo-rozwojowe w dziedzinie medycyny pracy; • profilaktyczna opieka zdrowotna nad pracownikami, pracującymi i podejmującymi naukę zawodu; • zadania pielęgniarki w strukturach służby medycyny pracy; • profilaktyczna opieka zdrowotna nad kobietami, młodocianymi i niepełnosprawnymi. <p>6. Zadania i kompetencje instytucji i osób odpowiedzialnych za ochronę zdrowia i bezpieczeństwo w miejscu pracy oraz zakres i formy współpracy w realizacji zadań służby medycyny pracy: (4 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • współpraca w strukturach służby medycyny pracy; • Państwowa Inspekcja Sanitarna w nadzorze higienicznym warunków środowiska pracy; • Państwowa Inspekcja Pracy jako organ nadzoru prawa pracy; • obowiązki pracodawcy i służb BHP w zakładzie pracy; • współpraca z pracownikami i związkami zawodowymi; • współpraca z lekarzem rodzinnym i pielęgniarką POZ; • współpraca z ZUS, zespołem orzekania ds. niepełnosprawności i innymi instytucjami. <p>7. Dokumentacja w jednostkach organizacyjnych służby medycyny pracy: (6 godz., w tym 5 godz. ćwiczeń)</p>
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • przepisy prawne dotyczące dokumentacji medycznej; • dokumentacja indywidualna i zbiorcza służby medycyny pracy; • obowiązki pielęgniarki w zakresie prowadzenia i przechowywania dokumentacji; • analiza wybranych przypadków dokumentowania działań służb medycyny pracy. <p>8. Miejsca pracy pielęgniarek w strukturach służby medycyny pracy: (2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstawowe jednostki medycyny pracy; • wojewódzkie ośrodki medycyny pracy; • zakłady pracy chronionej.
Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brosowska B., Mielczarek-Pankiewicz E.: <i>Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej</i>, t. II. Wyd. Makmed, Lublin 2008 2. Dawydzik L.T.: <i>Ochrona zdrowia pracujących</i>. PZWL, Warszawa 2003 3. Kocka K.: <i>Koncepcja medycyny pracy</i> [w:] Kulik T.B., Pacian A. (red.): <i>Zdrowie publiczne</i>. PZWL, Warszawa 2014 4. Pacian J.: <i>Ubezpieczenia zdrowotne i społeczne</i> [w:] Kulik T.B., Pacian A. (red.): <i>Zdrowie publiczne</i>. PZWL, Warszawa 2014 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dawydzik L.T.: <i>Opieka zdrowotna nad pracownikami w ujęciu Kodeksu pracy i przepisów wykonawczych do Kodeksu</i>. Instytut Medycyny Pracy, Łódź 1997, s. 1–28. 2. Dobrowolska B., Mielczarek-Pankiewicz E. (red.): <i>Pielęgniarstwo w opiece nad pracującymi</i> [w:] <i>Opieka nad zdrowiem pracowników w środowisku pracy – podręcznik dla pielęgniarek</i>, t. 1, 2. Instytut Medycyny Pracy, Łódź 1992 <p>Akty prawne (odzwierciedlające aktualny stan prawny):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy – dział VIII, IX, X (tekst jednolity Dz.U.2014.1502) 2. Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (tekst jednolity Dz.U.2014.1184) 3. Konwencja nr 161 dotycząca służby medycyny pracy. Genewa 26.06.1985 r. 4. Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz.U.2011.30.151, z późn. zm.) 5. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (tekst jednolity Dz.U.2012.1265)

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz.U.1996.69.332, z późn. zm.) 7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2014 r. w sprawie badań lekarskich kandydatów do szkół ponadgimnazjalnych lub wyższych i na kwalifikacyjne kursy zawodowe, uczniów tych szkół, studentów i słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych oraz uczestników studiów doktoranckich (Dz.U.2014.1144) 8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów dokumentacji medycznej służby medycyny pracy, sposobu jej prowadzenia i przechowywania oraz wzorów stosowanych dokumentów (Dz.U.2010.149.1002) 9. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 września 2011 r. w sprawie zadań służby medycyny pracy, których wykonywanie przez osoby niebędące lekarzami wymaga posiadania dodatkowych kwalifikacji (Dz.U.2011.206.1223) 10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 lipca 2014 r. w sprawie badań lekarskich osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami i kierowców (Dz.U.2014.949) 11. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie badań psychologicznych osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, kierowców oraz osób wykonujących pracę na stanowisku kierowcy (Dz.U.2014.937) 12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz.U.2009.105.869, z późn. zm.) 13. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 sierpnia 2002 r. w sprawie sposobu dokumentowania chorób zawodowych i skutków tych chorób (Dz.U.2002.132.1121, z późn. zm.) 14. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 czerwca 2010 r. w sprawie specjalizacji lekarskich niezbędnych do wykonywania orzecznictwa w zakresie chorób zawodowych (Dz.U.2010.110.376) 15. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 marca 2006 r. w sprawie sposobu i trybu wydawania zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania dotychczasowej pracy przez pracownicę w ciąży lub karmiącą dziecko piersią (Dz.U.2006.42.292) 16. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac (Dz.U.2004.200.2047)
--	---

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>17. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia kobiet (Dz.U.1996.114.545, z późn. zm.)</p> <p>18. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2012 r. w sprawie wykazu rodzajów czynności zawodowych oraz zalecanych szczepień ochronnych wymaganych u pracowników, funkcjonariuszy, żołnierzy lub podwładnych podejmujących pracę, zatrudnionych lub wyznaczonych do wykonywania tych czynności (Dz.U.2012.40)</p> <p>19. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów dokumentacji badań i orzeczeń psychologicznych, sposobu jej prowadzenia, przechowywania i udostępniania oraz wzorów stosowanych dokumentów (Dz.U.2010.131.888)</p> <p>20. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz.U.2011.174.1039, z późn. zm.)</p> <p>21. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2008.115.728, z późn. zm.)</p> <p>22. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721, z późn. zm.)</p> <p>23. Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych – Rozdział 1 i 2 (tekst jednolity Dz.U.2013.1442, z późn. zm.)</p> <p>24. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 czerwca 2010 r. w sprawie sprawowania przez służbę medycyny pracy profilaktycznej opieki zdrowotnej nad osobami objętymi opieką na ich wniosek (Dz.U.2010.113.758)</p>
<p>Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje</p>	<p>Nie dotyczy.</p>

5.2. MODUŁ II

Nazwa modułu	HIGIENA PRACY
Cel kształcenia	Celem modułu jest dostarczenie pielęgniarce wiedzy na temat czynników szkodliwych i uciążliwych występujących w środowisku pracy oraz zagrożeń związanych ze sposobem wykonywania pracy i profilaktyki.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W26. omawia zadania działu higieny pracy stacji sanitarno-epidemiologicznej;</p> <p>W27. różnicuje czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy;</p> <p>W28. określa tryb, metody i częstotliwość pomiarów stężeń i natężeń czynników szkodliwych;</p> <p>W29. charakteryzuje stanowiska pracy pod względem zagrożeń zdrowia pracownika;</p> <p>W30. omawia metody oceny ryzyka zawodowego;</p> <p>W31. charakteryzuje techniczne rozwiązania ochrony stanowiskowych i halowych miejsc pracy;</p> <p>W32. określa normy higieniczne ochrony zdrowia grup pracowników podlegających przepisom szczególnym: kobiety, młodociani, niepełnosprawni;</p> <p>W33. wymienia obowiązki pracodawcy i pracownika w zakresie prawa pracy i przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy;</p> <p>W34. wyjaśnia regulacje prawne z zakresu prawa pracy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy;</p> <p>W35. określa zadania osób i instytucji nadzorujących tworzenie bezpiecznych miejsc pracy;</p> <p>W36. definiuje wypadki przy pracy;</p> <p>W37. charakteryzuje substancje toksyczne i ich postaci występujące w środowisku pracy oraz mechanizmy działania;</p> <p>W38. omawia drogi wchłaniania trucizn;</p> <p>W39. wyjaśnia metody pomiaru stężeń substancji chemicznych i strategie pomiarowe;</p> <p>W40. charakteryzuje klasyfikację pyłów przemysłowych;</p> <p>W41. omawia mechanizm działania pyłów przemysłowych;</p> <p>W42. wyjaśnia oddziaływanie promieniowania jonizującego;</p> <p>W43. wyjaśnia pojęcie drgań akustycznych i klasyfikuje je ze względu na częstotliwość;</p> <p>W44. klasyfikuje źródła ekspozycji zawodowej na drgania mechaniczne;</p>

	<p>W45. określa źródła ekspozycji zawodowej na drgania mechaniczne;</p> <p>W46. klasyfikuje zagrożenia biologiczne występujące w środowisku pracy;</p> <p>W47. określa zagrożenia biologiczne występujące w środowisku pracy;</p> <p>W48. omawia działanie czynników biologicznych;</p> <p>W49. wyjaśnia pojęcie pracy i omawia jej rodzaje;</p> <p>W50. charakteryzuje reakcje fizjologiczne poszczególnych układów organizmu ludzkiego na wysiłek fizyczny, dynamiczny i statyczny;</p> <p>W51. zdefiniuje i oceni intensywność wysiłku fizycznego;</p> <p>W52. charakteryzuje podstawowe zadania psychologii pracy;</p> <p>W53. omawia normy i zasady higieny pracy umysłowej;</p> <p>W54. omawia negatywne skutki intensywnej pracy umysłowej.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U6. zastosować kryteria doboru środków ochrony indywidualnej w zależności od rodzaju zagrożeń na stanowisku pracy;</p> <p>U7. określić ryzyko zawodowe jako podstawę do ustalania bezpiecznych warunków pracy;</p> <p>U8. rozpoznać możliwości eliminowania bądź ograniczania ryzyka zawodowego i zagrożenia wypadkami w pracy;</p> <p>U9. stosować właściwe środki zapobiegające wypadkom przy pracy;</p> <p>U10. dokonać analizy wyników pomiarów środowiskowych;</p> <p>U11. określić narażenia na substancje chemiczne występujące w środowisku pracy;</p> <p>U12. ocenić zgodność warunków pracy z normami higienicznymi dla substancji chemicznych: Najwyższe Dopuszczalne Stężenie (NDS);</p> <p>U13. identyfikować stanowiska pracy o wysokim ryzyku, zaproponować działania korekcyjne;</p> <p>U14. dokonać wyboru sposobów ochrony przed szkodliwym działaniem promieniowania jonizującego;</p> <p>U15. różnicować skutki działania hałasu;</p> <p>U16. różnicować sposoby ograniczania ekspozycji na hałas;</p> <p>U17. zastosować kryteria i metody pomiaru w ocenie narażenia na wibracje;</p> <p>U18. planować kompleksowe działania mające na celu ograniczenie ekspozycji zawodowej na drgania mechaniczne;</p>
--	--

	<p>U19. rozpoznać zagrożenie biologiczne w poszczególnych grupach zawodowych; U20. zróżnicować metody wykrywania czynników biologicznych; U21. określić główne kierunki i zasady działań profilaktycznych w zwalczaniu czynników biologicznych; U22. różnicować czynniki modyfikujące wydolność fizyczną; U23. ocenić ciężkość wykonywanej pracy na podstawie obciążenia fizycznego i psychicznego; U24. planować praktyczne zadania ergonomii, skierowane na człowieka w środowisku pracy; U25. zdiagnozować możliwości dostosowania parametrów stanowiska pracy do psychofizycznych cech człowieka; U26. określić czynniki ergonomiczne zmniejszające obciążenie układu ruchu; U27. rozpoznać konsekwencje braku higieny umysłowej i zaplanować środki zapobiegawcze.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K5. współpracuje z instytucjami i osobami odpowiedzialnymi za kształtowanie higienicznych warunków środowiska pracy; K6. współdziała ze służbami BHP w ocenie przyczyn wypadków przy pracy i planowaniu działań prewencyjnych.</p>
<p>Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie</p>	<p>Wykładowcą może być osoba mająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowej dziedzinie, doświadczenie dydaktyczne oraz spełnia co najmniej jeden z warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Pielegniarka</u>: <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada stopień naukowy, co najmniej doktora; 2) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa; 3) posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących. 2. <u>Lekarz</u> posiada specjalizację lekarską w dziedzinie medycyny pracy, medycyny przemysłowej. 3. Posiada ukończone studia wyższe na kierunku mającym zastosowanie w ochronie zdrowia lub inne merytoryczne kwalifikacje niezbędne do realizacji wybranych zagadnień, tj.: organizacji ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i higieny pracy.
<p>Wymagania wstępne</p>	<p>–</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPŁOMOWEGO PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	Wykłady – 25 godz.
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godz. kontaktowe): 25 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykłady – 25 godz. <p>Praca własna uczestnika szkolenia: 20 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do zajęć – 5 godz. • przygotowanie się do zaliczenia modułu – 15 godz. <p>Łączny nakład pracy uczestnika kursu: 45 godz.</p>
Stosowane metody dydaktyczne	Wykład, wykład problemowy.
Stosowane środki dydaktyczne	Rzutnik multimedialny, laptop, prezentacje multimedialne. Opisy stanowisk pracy. Akty prawne, dokumentacja medyczna.
Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu	<p>W zakresie wiedzy: Test zaliczeniowy składający się z 10 pytań jednokrotnego wyboru.</p> <p>W zakresie umiejętności: Uczestnik kursu określi główne kierunki i zasady działań profilaktycznych w ograniczaniu oddziaływania czynników biologicznych, fizycznych i psychospołecznych.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych: Obserwacja 360 stopni przez prowadzącego zajęcia, współuczestników kursu, pacjentów, członków zespołu terapeutycznego, samoocena.</p>
Warunki zaliczenia modułu	Obecność na wykładach i uzyskanie 70% pozytywnych odpowiedzi z testu wiedzy. Uzyskanie pozytywnej oceny z wykonania zadania – jak wyżej w zakresie umiejętności.
Treści modułu kształcenia	<p>1. Zadania działu Higieny Pracy stacji sanitarno-epidemiologicznej: (4 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • metody pomiarów czynników szkodliwych i uciążliwych występujących w środowisku pracy; • podział i charakterystyka czynników szkodliwych; • tryb, metody, częstotliwość pomiarów stężeń i natężeń czynników szkodliwych; • analiza i ocena wyników pomiarów środowiskowych,

	<ul style="list-style-type: none"> • charakterystyka stanowisk pracy i opis warunków pracy; • ocena ryzyka zawodowego; • metody oceny ryzyka zawodowego; • techniczne rozwiązania ochrony stanowiskowych i halowych miejsc pracy: <ul style="list-style-type: none"> – środki ochrony indywidualnej, – rozwiązania techniczne – środki ochrony zbiorowej; • normy higieniczne ochrony zdrowia grup pracowników podlegających przepisom szczegółowym: <ul style="list-style-type: none"> – kobiety, – młodociani, – niepełnosprawni. <p>2. Obowiązki pracodawcy i pracownika w zakresie prawa pracy i przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy: (3 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • regulacje prawne z zakresu prawa pracy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy; • zadania osób i instytucji nadzorujących tworzenie bezpiecznych miejsc pracy; • prawo międzynarodowe w ujęciu higieny pracy: <ul style="list-style-type: none"> – Dyrektywy Unijne, – Konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy; • obowiązkowe szkolenia pracowników w zakresie przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy; • wyposażenie pracowników w środki ochrony indywidualnej jako skuteczne zabezpieczenie przed szkodliwym działaniem czynników występujących w środowisku pracy; • ocena ryzyka zawodowego jako podstawa do ustalania bezpiecznych warunków pracy; • możliwości eliminowania bądź ograniczania ryzyka zawodowego i zagrożenia wypadkami w pracy; • definicja wypadku przy pracy; • ocena zagrożenia poprzez analizę przyczyn wypadków w pracy; • stosowanie właściwych środków zapobiegawczych. <p>3. Wybrane czynniki szkodliwe i uciążliwe występujące w środowisku pracy: (8 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • substancje toksyczne i mechanizmy ich działania; • drogi wchłaniania trucizn;
--	--

- metody oceny toksycznego działania substancji chemicznych;
- ocena narażenia na substancje chemiczne występujące w środowisku pracy;
- metody pomiaru stężeń substancji chemicznych i strategie pomiarowe:
  - dozymetria indywidualna,
  - pomiary stacjonarne,
  - częstotliwość wykonywania pomiarów i interpretacja wyników;
- ocena zgodności warunków pracy z normami higienicznymi;
- pyły występujące w środowisku pracy;
- klasyfikacja pyłów przemysłowych:
  - pyły o działaniu drażniącym,
  - zwłókniającym,
  - alergizującym,
  - kancerogennym;
- mechanizm działania patogennych składników pyłów przemysłowych;
- monitorowanie i kontrola stężeń pyłów w środowisku pracy w celu utrzymania prawidłowych warunków higienicznych i technologicznych:
  - pomiary stężeń,
  - porównanie wyników z wartościami NDS – Najwyższe Dopuszczalne Stężenie;
- identyfikacja stanowisk pracy o wysokim ryzyku:
  - podjęcie działań korekcyjnych;
- promieniowanie jonizujące wykorzystywane w wielu dziedzinach życia i działalności człowieka;
- oddziaływanie promieniowania jonizującego na organizm ludzki:
  - reakcje biologiczne i chemiczne,
  - specyfika narażenia medycznego;
- ochrona przed szkodliwym działaniem promieniowania jonizującego:
  - działania techniczne,
  - środki ochrony osobistej,
  - przestrzeganie norm higienicznych;

	<ul style="list-style-type: none"> • hałas – drgania akustyczne jako powszechne zagrożenie: <ul style="list-style-type: none"> – pojęcie drgań akustycznych i klasyfikacja ze względu na częstotliwość: hałas infradźwiękowy, słyszalny, ultradźwiękowy, – kryteria, metody pomiaru i oceny narażenia na hałas w środowisku pracy: Polska Norma uwzględniająca ochronę słuchu i możliwość realizacji przez pracownika zadań na stanowisku pracy, – skutki działania hałasu: działania bezpośrednie na ucho środkowe i wewnętrzne, działanie pośrednie na układ nerwowy i psychikę oraz na funkcjonowanie innych narządów, – sposoby ograniczania ekspozycji na hałas: metody techniczne, organizacyjno-administracyjne, stosowanie indywidualnych ochronników słuchu; • wibracje – drgania mechaniczne w ujęciu higienicznym: <ul style="list-style-type: none"> – klasyfikacja i źródła ekspozycji zawodowej na drgania mechaniczne, – pomiary drgań mechanicznych, – kryteria i metody oceny narażenia na wibracje: dopuszczalne wartości Polskiej Normy, – kompleksowe działania mające na celu ograniczenie ekspozycji zawodowej na drgania mechaniczne: metody techniczne, organizacyjno-administracyjne, profilaktyka lekarska; • zagrożenia biologiczne w środowisku pracy: <ul style="list-style-type: none"> – klasyfikacja i działanie czynników biologicznych: działanie zakaźne, alergizujące, toksyczne, drażniące, rakotwórcze, – zagrożenie biologiczne w poszczególnych grupach zawodowych, – metody wykrywania i pomiary czynników biologicznych, – główne kierunki i zasady działań profilaktycznych w zwalczaniu czynników biologicznych: szczepienia ochronne wysoce narażonych grup pracowników, stała opieka lekarska i badania profilaktyczne, stosowanie szczególnych zabezpieczeń na stanowisku pracy (hermetyzacja, automatyzacja), stosowanie ochron osobistych. <p>4. Podstawy fizjologii pracy (4 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • definicja pracy: <ul style="list-style-type: none"> – praca fizyczna i jej rodzaje, – praca intelektualna,
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – reakcje fizjologiczne na wysiłek fizyczny, dynamiczny, statyczny; • wysiłkowe zmiany w układzie krążenia i oddechowym:<ul style="list-style-type: none"> – odrębności adaptacji układów do wysiłku statycznego, – wydolność fizyczna – pomiar i definicje, – źródła energii do pracy mięśni (podstawy biochemii), – ocena intensywności wysiłku, – czynniki modyfikujące wydolność fizyczną; • ocena obciążenia wysiłkiem fizycznym:<ul style="list-style-type: none"> – wydatek energetyczny, – szacowanie wydatku energetycznego, – metody szacunkowe, – ocena ciężkości pracy; • obciążenie wysiłkiem dynamicznym; • obciążenie wysiłkiem statycznym; • ocena obciążenia psychicznego. <p>5. Podstawy ergonomii: (2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • praktyczne zadania ergonomii w środowisku pracy:<ul style="list-style-type: none"> – definicja i podział, – dostosowanie parametrów stanowiska pracy do psychofizycznych cech człowieka, – czynniki ergonomiczne zmniejszające obciążenie układu ruchu. <p>6. Podstawy higieny pracy umysłowej: (4 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstawowe zadania psychologii pracy; • zwalczanie źródła stresu na poziomie indywidualnym i organizacji; • zaburzenia zachowania związane ze stresem; • normy i zasady higieny pracy umysłowej; • negatywne skutki intensywnej pracy umysłowej:<ul style="list-style-type: none"> – zmęczenie, – znużenie,
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> – przemęczenie, – wyczerpanie; • konsekwencje braku higieny umysłowej środki zapobiegawcze: <ul style="list-style-type: none"> – odprężenie, – odpoczynek po pracy umysłowej, – przestrzeganie określonego rytmu pracy, – ograniczenie monotonii pracy, – kontrola lub zmiana zewnętrznych warunków pracy.
<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bilski B.: <i>Higiena pracy dla pielęgniarek wybrane zagadnienia</i>. WN AM, Poznań 2004 2. Indulski J.A.: <i>Higiena pracy</i>, t. 1, 2. Instytut Medycyny Pracy, Łódź 2001 3. Augustyńska D., Pośniak M.: <i>Czynniki szkodliwe w środowisku pracy. Wartości dopuszczalne 2012</i>. CIOP BIP, 2012. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrowolska B., Mielczarek-Pankiewicz E.: <i>Pielęgniarstwo w opiece nad pracującymi. Opieka nad zdrowiem pracowników w środowisku pracy. Podręcznik dla pielęgniarek</i>, t. 1, 2. Instytut Medycyny Pracy, Łódź 1992
<p>Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje</p>	<p>Nie dotyczy.</p>

5.3. MODUŁ III

Nazwa modułu	MEDYCYNA PRACY
Cel kształcenia	Celem kształcenia jest dostarczenie pielęgniarce wiedzy z zakresu podstaw klinicznych medycyny pracy.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W55. definiuje pojęcie ryzyko zawodowe;</p> <p>W56. omawia poszczególne etapy oceny ryzyka zawodowego;</p> <p>W57. różnicuje rodzaje zagrożeń dla zdrowia pracownika występujących w środowisku pracy;</p> <p>W58. omawia rodzaje badań profilaktycznych wykonywanych u pracowników;</p> <p>W59. definiuje pojęcia: choroba zawodowa i parazawodowa;</p> <p>W60. prezentuje procedurę zgłaszania i orzekania choroby zawodowej;</p> <p>W61. identyfikuje przyczyny wypadków przy pracy;</p> <p>W62. klasyfikuje wypadki przy pracy;</p> <p>W63. omawia wpływ czynników fizycznych, tj. hałasu, wibracji występujących w środowisku pracy, na organizm człowieka;</p> <p>W64. opisuje objawy zawodowego uszkodzenia słuchu;</p> <p>W65. opisuje objawy zespołu wibracyjnego;</p> <p>W66. prezentuje wpływ czynników chemicznych występujących w środowisku pracy na organizm człowieka;</p> <p>W67. opisuje objawy alergii zawodowej;</p> <p>W68. wymienia zasady wykonywania naskórnych testów płatkowych;</p> <p>W69. identyfikuje wskazania i przeciwwskazania do wykonywania testów naskórnych;</p> <p>W70. różnicuje grupy leków mających wpływ na wyniki testów naskórnych;</p> <p>W71. charakteryzuje kryteria oceny testów naskórnych;</p> <p>W72. omawia wpływ czynników biologicznych w środowisku pracy na organizm człowieka;</p> <p>W73. opisuje objawy chorób zakaźnych o etiologii zawodowej, tj. WZW typu A, B, C; AIDS; gruźlicy;</p> <p>W74. wyjaśnia wpływ czynników psychospołecznych, tj. stresu, agresji występujących w środowisku pracy, na stan zdrowia osób aktywnych zawodowo;</p> <p>W75. opisuje objawy zespołu wypalenia zawodowego.</p>

	<p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U28. dokumentować ocenę ryzyka zawodowego;</p> <p>U29. analizować ocenę ryzyka zawodowego w kontekście zagrożeń dla zdrowia;</p> <p>U30. ocenić wpływ czynników szkodliwych, uciążliwych i niebezpiecznych występujących w środowisku pracy na zdrowie pracownika;</p> <p>U31. wybrać rodzaj badań profilaktycznych w zależności od sytuacji zawodowej pracownika;</p> <p>U32. organizować badania profilaktyczne pracowników;</p> <p>U33. dostosować zakres udzielenia pierwszej pomocy do rodzaju wypadku przy pracy;</p> <p>U34. stosować zasady zapobiegania chorobom zawodowym;</p> <p>U35. wskazać zasady profilaktyki zapobiegające zawodowemu uszkodzeniu słuchu;</p> <p>U36. wskazać zasady profilaktyki zapobiegające chorobie wibracyjnej;</p> <p>U37. wskazać zasady profilaktyki zapobiegające alergii zawodowej;</p> <p>U38. przygotować pacjenta do wykonania naskórnych testów płatkowych;</p> <p>U39. przygotować zestaw do diagnostyki metodą naskórnych testów płatkowych;</p> <p>U40. przygotować pole do diagnostyki metodą naskórnych testów płatkowych (kontaktowych);</p> <p>U41. wykonać samodzielnie naskórne testy płatkowe;</p> <p>U42. zastosować technikę nakładania preparatu alergenowego w naskórnych testach płatkowych;</p> <p>U43. zinterpretować wyniki naskórnych testów płatkowych za pomocą stosowanych skal;</p> <p>U44. przeprowadzić wywiad pielęgniarski, mający zastosowanie przy kwalifikacji do testów alergicznych;</p> <p>U45. udzielić pierwszej pomocy w reakcji anafilaktycznej i wstrząsie anafilaktycznym;</p> <p>U46. wskazać zasady profilaktyki zapobiegające chorobom zakaźnym o etiologii zawodowej, tj. WZW typu A, B, C; AIDS; gruźlicy;</p> <p>U47. wskazać zasady profilaktyki zapobiegające zespołowi wypalenia zawodowego;</p> <p>U48. przygotować pacjenta do badania laryngologicznego;</p> <p>U49. wykonać badanie audiometryczne;</p> <p>U50. udokumentować wykonane badanie audiometryczne;</p> <p>U51. zinterpretować wynik badania audiometrycznego;</p> <p>U52. edukować pracownika w zakresie profilaktyki chorób laryngologicznych, wynikających z narażenia na hałas lub spowodowanych nadmiernym wysiłkiem głosowym;</p>
--	---

	<p>U53. przygotować pacjenta do badań okulistycznych: badania ostrości wzroku, badania widzenia barwnego i stereoskopowego;</p> <p>U54. wykonać ww. badania okulistyczne przy użyciu tablic i testów przesiewowych;</p> <p>U55. udokumentować wykonane badanie okulistyczne;</p> <p>U56. zinterpretować wyniki badania okulistycznego;</p> <p>U57. rozpoznać czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy mogące wywołać chorobę zawodową narządu wzroku;</p> <p>U58. edukować pracownika w zakresie higieny narządu wzroku;</p> <p>U59. udokumentować wywiad ukierunkowany na identyfikację czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy powodujących zaburzenia układu nerwowego;</p> <p>U60. przygotować pacjenta do badań w poradni neurologicznej w zależności od narażenia zawodowego;</p> <p>U61. przeprowadzić wywiad ukierunkowany na identyfikację czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy powodujących zmiany chorobowe na skórze;</p> <p>U62. identyfikować czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy, które mogą przyczynić się do powstania zmian chorobowych na skórze;</p> <p>U63. wskazać związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy czynnikami szkodliwymi występującymi w środowisku pracy a objawami dermatologicznymi;</p> <p>U64. udokumentować wywiad ukierunkowany na identyfikację czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy powodujących choroby zawodowe;</p> <p>U65. przygotować pacjenta do badań w poradni chorób zawodowych w zależności od narażenia zawodowego;</p> <p>U66. wykonać palestezjometrię i próbę oziębieniową z termometrią skórną i próbą uciskową;</p> <p>U67. udokumentować przeprowadzone badanie: palestezjometrię, próbę oziębieniową z termometrią skórną i próbą uciskową;</p> <p>U68. zinterpretować wyniki palestezjometrii, próby oziębieniowej z termometrią skórną i próbą uciskową.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K7. podejmuje współpracę z pracodawcą w celu dokonania oceny ryzyka zawodowego;</p> <p>K8. akceptuje obowiązujące standardy opieki zdrowotnej nad pracownikami;</p> <p>K9. wspiera pracowników i pracodawców w działaniach eliminujących zagrożenia zdrowotne w miejscu pracy;</p> <p>K10. współpracuje z zespołem służby medycyny pracy w zakresie rozpoznawania patologii zawodowej.</p>
--	--

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

<p>Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie</p>	<p>Wykładowcą może być osoba mająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowej dziedzinie, doświadczenie dydaktyczne oraz spełnia co najmniej jeden z warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Pielegniarka:</u> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada stopień naukowy, co najmniej doktora; 2) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa; 3) posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących. 2. <u>Lekarz</u> posiada specjalizację lekarską w dziedzinie medycyny pracy, medycyny przemysłowej. 3. Posiada ukończone studia wyższe na kierunku mającym zastosowanie w ochronie zdrowia lub inne merytoryczne kwalifikacje niezbędne do realizacji wybranych zagadnień, tj.: organizacji ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i higieny pracy.
<p>Wymagania wstępne</p>	<p>–</p>
<p>Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia</p>	<p>Wykłady – 40 godz. Ćwiczenia – 10 godz. Staże – 56 godz.</p>
<p>Nakład pracy uczestnika kursu</p>	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe): 106 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykłady – 40 godz. • ćwiczenia – 10 godz. • staże – 56 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 40 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do zajęć i ćwiczeń – 10 godz. • przygotowanie do staży – 10 godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu – 20 godz. <p>Łączny nakład pracy uczestnika kursu: 146 godz.</p>

Stosowane metody dydaktyczne	Wykłady. Ćwiczenia audytoryjne, analiza przypadków. Staże w placówkach zgodnych z planem kursu.
Stosowane środki dydaktyczne	Rzutnik multimedialny, laptop. Opisy przypadków. Dokumentacja medyczna.
Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu	W zakresie wiedzy: Test zaliczeniowy składający się z 30 pytań jednokrotnego wyboru. W zakresie umiejętności: Analiza indywidualnego przypadku – określenie zagrożeń zdrowia, szacowanie ryzyka zawodowego. W zakresie kompetencji społecznych: Obserwacja 360 stopni przez prowadzącego zajęcia, współuczestników kursu, pacjentów, członków zespołu terapeutycznego, samoocena.
Warunki zaliczenia modułu	Obecność na wykładach i uzyskanie 70% pozytywnych odpowiedzi z testu wiedzy. Obecność na ćwiczeniach i uzyskanie pozytywnej oceny z wykonania zadania: jak wyżej w zakresie umiejętności. Obecność na stażach i uzyskanie pozytywnej oceny opiekuna stażu (warunki określono w wymogach stażowych).
Treści modułu kształcenia	<p>1. Ocena ryzyka zawodowego w środowisku pracy w kontekście zagrożeń zdrowia: (4 godz., w tym 2 godz. ćwiczeń)</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiowanie; • etapy oceny ryzyka zawodowego; • dokumentowanie; • ocena ryzyka zawodowego na wybranych stanowiskach pracy. <p>2. Czynniki środowiska pracy i ich oddziaływanie na organizm człowieka: (4 godz., w tym 2 godz. ćwiczeń)</p> <ul style="list-style-type: none"> • czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe – różnicowanie, wpływ na organizm człowieka; • czynniki chemiczne – rodzaje czynników chemicznych, skutki zdrowotne; • czynniki biologiczne – klasyfikacja, następstwa zdrowotne; • czynniki fizyczne – podział, wpływ na organizm człowieka; • czynniki psychospołeczne – rodzaje, następstwa zdrowotne;

	<ul style="list-style-type: none"> • ocena wpływu czynników szkodliwych, uciążliwych i niebezpiecznych na stan zdrowia pracownika w wybranych zawodach. <p>3. Rodzaje badań profilaktycznych wykonywanych u pracowników – specyfika i zakres: (5 godz., w tym 2 godz. ćwiczeń)</p> <ul style="list-style-type: none"> • badania wstępne; • badania okresowe; • badania kontrolne; • analiza i interpretacja Rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzenia badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy; • dobór badań profilaktycznych pracowników w zależności od rodzaju zagrożeń zdrowia środowiska pracy. <p>4. Choroby zawodowe i parazawodowe: (10 godz., w tym 2 godz. ćwiczeń)</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiowanie i różnicowanie; • następstwa zdrowotne; • wykaz chorób zawodowych; • etiologia chorób zawodowych w Polsce; • najczęstsze choroby zawodowe występujące w Polsce; • procedura zgłaszania i orzekania chorób zawodowych. <p>5. Wypadek w miejscu pracy: (10 godz., w tym 2 godz. ćwiczeń)</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiowanie; • rodzaje wypadków przy pracy; • przyczyny i następstwa zdrowotne; • procedura postępowania powypadkowego; • zapobieganie wypadkom przy pracy; • zakładowe apteczki do udzielania pierwszej pomocy – wyposażenie; • zasady organizowania i udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach i zachorowaniach. <p>6. Następstwa zdrowotne oddziaływania hałasu w środowisku pracy (2 godz.)</p> <p>7. Zawodowe uszkodzenie słuchu: (2 godz.)</p>
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • etiologia; • objawy; • diagnostyka; • profilaktyka. <p>8. Wibracja w środowisku pracy: (2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • skutki zdrowotne drgań mechanicznych występujących w środowisku pracy. <p>9. Zespół wibracyjny: (2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • rodzaje; • objawy; • diagnostyka; • profilaktyka. <p>10. Alergia zawodowa: (3 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • objawy; • różnicowanie; • alergen kontaktowy – charakterystyka:<ul style="list-style-type: none"> – balsam peruwiański, – benzokaina, – bufeksamak, – chlorek kobaltu, – formaldehyd, – lanolina, – siarczan niklu, – inne alergeny kontaktowe; • diagnostyka chorób alergicznych – test naskórny płatkowy:<ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie pacjenta, – miejsce wykonania, – dobór alergenów, – nakładanie alergenów,
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – ocena wyników, – interpretacja wyników, – powikłania naskórnych testów płatkowych, – skala Międzynarodowej Grupy Badającej Wyprysk Kontaktowy (ICDRG), – Coadex – klasyfikacja istotności klinicznej dodatnich naskórnych testów płatkowych, – test fotokontaktowy, – atopowy test płatkowy, chemiczny, kosmetyczny, fryzjerski; • wskazania i przeciwwskazania do wykonywania testów naskórnych; • wyposażenie poradni dermatologicznej, w której wykonuje się naskórne testy płatkowe: <ul style="list-style-type: none"> – zestaw diagnostyczny alergenowy do diagnostyki metodą testów płatkowych, – zestaw przeciwwstrząsowy; • zapobieganie. <p>11. Choroby zakaźne o etiologii zawodowej – drogi zakażenia, objawy, diagnostyka, profilaktyka: (4 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • WZW typu A, B, C; • AIDS; • gruźlica. <p>12. Zespół wypalenia zawodowego: (2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • definicja; • przyczyny; • objawy; • zapobieganie.
<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Marek K.: <i>Choroby zawodowe</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2001 2. Wittczak T., Pałczyński C.: <i>Interaktywny Program Kontroli Alergii Zawodowej</i>. Instytut Medycyny Pracy, Łódź 2006 3. Koradecka B.: <i>Bezpieczeństwo i higiena pracy</i>. CIOP BIP, 2008 4. Augustyńska D., Pośniak M.: <i>Czynniki szkodliwe w środowisku pracy. Wartości dopuszczalne 2012</i>. CIOP BIP, 2012

	<p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Byczkowska Z., Dawydzik L.: <i>Medycyna pracy w praktyce lekarskiej</i>. Instytut Medycyny Pracy, Łódź 1999
<p>Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje</p>	<p>Staż: 56 godz.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poradnia laryngologiczna – 14 godz. 2. Poradnia okulistyczna – 14 godz. 3. Poradnia neurologiczna – 7 godz. 4. Poradnia dermatologiczna – 7 godz. 5. Poradnia chorób zawodowych – 14 godz.

5.4. MODUŁ IV

Nazwa modułu	PIEŁĘGNIARSTWO W OCHRONIE ZDROWIA PRACUJĄCYCH
Cel kształcenia	Celem kształcenia jest przekazanie pielęgniarce wiedzy z zakresu ochrony zdrowia pracujących i kształtowanie umiejętności niezbędnych w realizowaniu zadań pielęgniarki służby medycyny pracy.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W76. przedstawia historię rozwoju pielęgniarstwa ochrony zdrowia pracujących;</p> <p>W77. opisuje cele pielęgniarstwa w dziedzinie ochrony zdrowia pracujących;</p> <p>W78. omawia role pielęgniarki w ochronie zdrowia pracujących;</p> <p>W79. wskazuje miejsce pielęgniarki w systemie ochrony zdrowia;</p> <p>W80. omawia struktury nadzoru i podległości w systemie opieki pielęgniarskiej ochrony zdrowia pracujących;</p> <p>W81. określa zakres kompetencji oraz wymagania kwalifikacyjne pielęgniarki służby medycyny pracy;</p> <p>W82. wymienia ważniejsze postanowienia aktów prawnych dotyczących kształcenia podyplomowego pielęgniarek w zakresie ochrony zdrowia pracujących;</p> <p>W83. wskazuje źródła informacji na temat podmiotów uprawnionych do prowadzenia kształcenia podyplomowego;</p> <p>W84. omawia rolę wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy w kształceniu podyplomowym pielęgniarek ochrony zdrowia pracujących;</p> <p>W85. przedstawia rolę samorządu pielęgniarek i położnych w doskonaleniu zawodowym;</p> <p>W86. wymienia dokumentację obowiązującą pielęgniarki służby medycyny pracy;</p> <p>W87. omawia potrzebę prowadzenia dokumentacji dodatkowej pielęgniarki w opiece zdrowotnej nad pracującymi;</p> <p>W88. omawia zasady udostępniania i obiegu dokumentacji służby medycyny pracy (smp);</p> <p>W89. opisuje zasady organizowania gabinetu pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących odpowiadającego wymogom merytorycznym;</p> <p>W90. wymienia wymagania formalne dotyczące wyposażenia gabinetu pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących;</p> <p>W91. omawia niezbędne kryteria sanitarne i ppoż. dla wyposażenia gabinetu pielęgniarki;</p> <p>W92. wymienia główne teorie pielęgnowania, wskazuje możliwości ich zastosowania w opiece nad pracującymi;</p> <p>W93. wymienia zalety i wady zastosowania procesu pielęgnowania w określaniu problemów zdrowotnych</p>

	<p>pracujących podopiecznych;</p> <p>W94. omawia zastosowanie elementów procesu pielęgnowania w ocenie skuteczności działań pielęgniarki służby medycyny pracy;</p> <p>W95. wyjaśnia pojęcie standardu postępowania pielęgniarskiego;</p> <p>W96. wymienia obszary działalności pielęgniarki medycyny pracy, w których zastosuje standardy;</p> <p>W97. wymienia metody i techniki stosowane w pracy pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących;</p> <p>W98. omawia zasady prawidłowego przeprowadzania wywiadu pielęgniarskiego z pracownikiem;</p> <p>W99. omawia zasady dobrej obserwacji w środowisku pracy;</p> <p>W100. wymienia najczęściej wykonywane w trakcie badania lekarskiego pomiary oraz badania dodatkowe niezbędne do celów orzekania o zdolności do pracy;</p> <p>W101. opisuje zasady przeprowadzania badań profilaktycznych;</p> <p>W102. wyjaśnia rolę pielęgniarki w badaniach profilaktycznych pracowników;</p> <p>W103. wymienia specyficzne cechy środowiska przyrodniczego, społecznego, zawodowego wpływające na stan zdrowia populacji pracującej;</p> <p>W104. przedstawia wzajemne oddziaływanie różnych środowisk na stan zdrowia populacji pracującej;</p> <p>W105. omawia zagrożenia zdrowia populacji spowodowane działalnością przemysłową;</p> <p>W106. przedstawia obowiązującą dokumentację wizytacji stanowisk pracy;</p> <p>W107. opisuje zasady obiegu udokumentowanych informacji dotyczących wyników wizytacji zakładu pracy;</p> <p>W108. omawia zasady kompletowania i obiegu dokumentacji indywidualnej pacjenta poradni medycyny pracy;</p> <p>W109. przedstawia zakres porad pielęgniarskich udzielanych pracującym;</p> <p>W110. omawia cele czynnego poradnictwa w opiece zdrowotnej nad pracującymi;</p> <p>W111. różnicuje grupy pracowników objętych czynnym poradnictwem;</p> <p>W112. przedstawia walory zastosowania procesu pielęgnowania w sprawowaniu opieki nad grupami pracowników wymagających szczególnej opieki;</p> <p>W113. omawia zasady wykonywania i finansowania szczepień ochronnych osób dorosłych na podstawie obowiązujących przepisów prawnych;</p> <p>W114. wymienia wymogi w zakresie organizacji i wyposażenia gabinetu zabiegowego, w którym wykonywane będą szczepienia;</p> <p>W115. przedstawia obowiązującą dokumentację dotyczącą szczepień osób dorosłych;</p>
--	--

	<p>W116. omawia rodzaje odporności;</p> <p>W117. wskazuje czynniki modyfikujące układ immunologiczny;</p> <p>W118. charakteryzuje poszczególne rodzaje szczepionek stosowanych u osób dorosłych;</p> <p>W119. wyjaśnia zasadność przestrzegania cyklu szczepień;</p> <p>W120. wymienia wskazania i przeciwwskazania do wykonywania szczepień ochronnych u osób dorosłych;</p> <p>W121. omawia zakres szczepień obowiązkowych i zalecanych dla osób dorosłych zawodowo narażonych na czynniki biologiczne;</p> <p>W122. charakteryzuje niepożądane odczyny poszczepienne;</p> <p>W123. omawia postępowanie w przypadku wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych;</p> <p>W124. przedstawia społeczne i ekonomiczne skutki niepełnosprawności;</p> <p>W125. omawia procedurę orzekania o niepełnosprawności;</p> <p>W126. charakteryzuje uwarunkowania prawne, społeczne i ekonomiczne zatrudniania osób niepełnosprawnych;</p> <p>W127. charakteryzuje miejsca zatrudnienia niepełnosprawnych;</p> <p>W128. omawia udział pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących w procesie rehabilitacji zawodowej i społecznej podopiecznych;</p> <p>W129. omawia specyfikę promocji zdrowia w miejscu pracy;</p> <p>W130. wymienia ważniejsze kierunki działań promujących zdrowie w miejscu pracy;</p> <p>W131. wyjaśnia zasady pozyskiwania sojuszników promowania zdrowia w miejscu pracy;</p> <p>W132. wymienia wady i zalety organizowania promocji zdrowia w miejscu pracy.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U69. porównać przykładowe modele europejskie sprawowania opieki pielęgniarskiej nad pracującymi z modelem polskiego systemu;</p> <p>U70. organizować warunki prawidłowego prowadzenia i przechowywania dokumentacji służb medycyny pracy (smp);</p> <p>U71. przedstawić potrzebę prowadzenia dokumentacji dodatkowej pielęgniarki w opiece zdrowotnej nad pracującymi;</p> <p>U72. uwzględnić możliwości techniczne i finansowe w kompletowaniu wyposażenia gabinetu pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących;</p> <p>U73. stosować zasady identyfikacji grupy podopiecznych w celu zastosowania procesu pielęgnowania;</p>
--	--

	<p>U74. stosować proces pielęgnowania wobec osób aktywnych zawodowo objętych przepisami szczegółowymi;</p> <p>U75. wyznaczyć cele działań pielęgniarskich na podstawie diagnozy pielęgniarskiej;</p> <p>U76. dobrać metody postępowania pielęgniarskiego, opierając się na założeniach procesu pielęgnowania;</p> <p>U77. stosować standardy podczas zbierania danych, formułowania diagnozy pielęgniarskiej w ochronie zdrowia pracujących;</p> <p>U78. przygotować ankietę do badania opinii pracujących podopiecznych;</p> <p>U79. rozróżnić zmiany w sytuacji zdrowotnej podopiecznego na podstawie analizy dokumentacji;</p> <p>U80. przygotować sprzęt do wykonywania pomiarów w zależności od rodzaju wykonywanego badania;</p> <p>U81. przygotować pracującego podopiecznego do badań dodatkowych i pomocniczych;</p> <p>U82. stosować procedury wykonywania pomiarów wchodzących w zakres pracowniczych badań profilaktycznych;</p> <p>U83. dokumentować wykonane pomiary;</p> <p>U84. analizować uzyskane wyniki pomiarów;</p> <p>U85. sformułować poprawne wnioski dotyczące planu opieki pielęgniarskiej;</p> <p>U86. stosować zasady planowania i przygotowania wizytacji zakładu pracy;</p> <p>U87. przeprowadzić wizytacje stanowisk pracy z zastosowaniem obserwacji i rozmów kierunkowych;</p> <p>U88. przedstawić wyniki wizytacji wybranego stanowiska pracy;</p> <p>U89. stosować procedury przygotowania podopiecznego do badania lekarskiego;</p> <p>U90. stosować kryteria kwalifikowania poszczególnych pracowników do grupy czynnego poradnictwa;</p> <p>U91. postępować ze sprzętem i materiałem użytym przy wykonywaniu szczepień zgodnie z obowiązującymi procedurami;</p> <p>U92. sporządzać sprawozdanie z realizacji szczepień;</p> <p>U93. stosować zasady kwalifikowania do szczepień;</p> <p>U94. wykonać szczepienia ochronne u osób dorosłych zgodnie z obowiązującymi zasadami;</p> <p>U95. planować edukację osób dorosłych w zakresie szczepień ochronnych;</p> <p>U96. stosować zasady profilaktyki niepożądanych odczynów poszczepiennych;</p> <p>U97. dokumentować wykonane szczepienia.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K11. współpracuje z pracodawcą i służbami BHP w identyfikowaniu i nadzorowaniu warunków pracy;</p> <p>K12. współpracuje z lekarzem w zakresie przekazywania aktualnych informacji o warunkach pracy;</p>
--	--

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>K13. współpracuje z instytucjami sprawującymi nadzór nad organizacją i wykonywaniem szczepień ochronnych osób dorosłych;</p> <p>K14. motywuje pracodawców i pracowników do aktywnego udziału w promocji zdrowia;</p> <p>K15. nawiązuje współpracę z Krajowym Centrum Promocji Zdrowia w Miejscu Pracy i Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w promowaniu zdrowia w zakładach pracy;</p> <p>K16. docenia znaczenie stosowania standardów pielęgniarstkich podczas planowania i działania na rzecz poprawy warunków higienicznych w zakładzie pracy oraz poprawy stanu zdrowia podopiecznych;</p> <p>K17. docenia znaczenie standardów pielęgniarstkich w procesie rehabilitacji zawodowej pracowników;</p> <p>K18. szanuje godność i autonomię podopiecznego;</p> <p>K19. docenia znaczenie samokształcenia w rozwoju zawodowym pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących.</p>
<p>Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie</p>	<p>Wykładowcą może być osoba mająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowej dziedzinie, doświadczenie dydaktyczne oraz spełnia co najmniej jeden z warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Pielęgniarka</u>: <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada stopień naukowy, co najmniej doktora; 2) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa oraz minimum kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących; 3) posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących. 2. <u>Lekarz</u> posiada specjalizację lekarską w dziedzinie medycyny pracy, immunologii, chorób zakaźnych. 3. Posiada ukończone studia wyższe na kierunku mającym zastosowanie w ochronie zdrowia lub inne merytoryczne kwalifikacje niezbędne do realizacji wybranych zagadnień, tj.: organizacji ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i higieny pracy.
<p>Wymagania wstępne</p>	<p>–</p>
<p>Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia</p>	<p>Wykłady – 50 godz. Ćwiczenia – 30 godz. Staże – 84 godz.</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

<p>Nakład pracy uczestnika kursu</p>	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe): 164 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykłady – 50 godz. • ćwiczenia – 30 godz. • staże – 84 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 40 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do zajęć i staży – 10 godz. • przygotowanie się do ćwiczeń, prezentacji – 10 godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu – 20 godz. <p>Łączny nakład pracy uczestnika kursu: 204 godz.</p>
<p>Stosowane metody dydaktyczne</p>	<p>Wykład problemowy, prezentacja multimedialna. Ćwiczenia audytoryjne. Analiza przypadków, praca w grupach, dyskusja. Staże w wybranych placówkach zgodnych z planem kursu kwalifikacyjnego.</p>
<p>Stosowane środki dydaktyczne</p>	<p>Zestaw multimedialny – rzutnik multimedialny, laptop. Prezentacje multimedialne. Opisy przypadków. Film instruktażowy. Opisy stanowisk pracy. Akty prawne, dokumentacja medyczna.</p>
<p>Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu</p>	<p>W zakresie wiedzy: Test zaliczeniowy składający się z 40 pytań jednokrotnego wyboru. W zakresie umiejętności: Uczestnik określi zasady przygotowania do wizytacji pielęgniarskiej w wybranym zakładzie pracy. W zakresie kompetencji społecznych: Obserwacja 360 stopni przez prowadzącego zajęcia, współuczestników kursu, pacjentów, członków zespołu terapeutycznego, samoocena.</p>
<p>Warunki zaliczenia modułu</p>	<p>Obecność na wykładach i uzyskanie 70% pozytywnych odpowiedzi z testu wiedzy. Obecność na ćwiczeniach i uzyskanie pozytywnej oceny z wykonania zadania – jak wyżej w zakresie umiejętności. Obecność na stażach i uzyskanie pozytywnej oceny opiekuna stażu (warunki określono w wymogach stażowych).</p>

Treści modułu kształcenia	<p>1. Pielęgniarstwo w ochronie zdrowia pracujących w Polsce i na świecie: (4 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • cele pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących: <ul style="list-style-type: none"> – rozwój pielęgniarstwa ochrony zdrowia pracujących na tle historycznym, – europejskie modele opieki pielęgniarstwa nad pracującymi, – kierunki przekształcenia pielęgniarstwa przemysłowego w Polsce; • rola pielęgniarki w środowisku pracy: <ul style="list-style-type: none"> – prewencyjna, – opiekuńcza, – doradcza, – edukacyjna, – organizacyjna; • organizacja opieki pielęgniarstwa nad pracującymi: <ul style="list-style-type: none"> – miejsce pielęgniarki w systemie ochrony zdrowia pracujących, – formy organizacyjne pracy pielęgniarek ochrony zdrowia pracujących, – struktury podległości i nadzoru. <p>2. Przygotowanie i doskonalenie zawodowe pielęgniarek służby medycyny pracy: (4 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakres kompetencji i wymagania kwalifikacyjne pielęgniarek ochrony zdrowia pracujących; • organizacja kształcenia podyplomowego pielęgniarek ochrony zdrowia pracujących: <ul style="list-style-type: none"> – podstawy prawne, podmioty uprawnione do prowadzenia kształcenia podyplomowego, – kierunki kształcenia wymagane i zalecane dla pielęgniarek ochrony zdrowia pracujących; • rola wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy w kształceniu podyplomowym pielęgniarek ochrony zdrowia pracujących; • rola samorządu pielęgniarek i położnych w doskonaleniu zawodowym; • rola Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych w kształceniu podyplomowym; • samokształcenie jako forma doskonalenia zawodowego pielęgniarek. <p>3. Organizacja i dokumentowanie pracy własnej: (5 godz., w tym 3 godz. ćwiczeń)</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokumentacja pielęgniarki służby medycyny pracy:
---------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> – karta badań profilaktycznych, współodpowiedzialność za prowadzenie i przechowywanie indywidualnej dokumentacji pacjenta, – księga wizytacji stanowisk pracy, – wykaz stanowisk szkodliwych i uciążliwych w zakładzie pracy, – karty oceny ryzyka zawodowego, – dokumentowanie zgłaszanych i rozpoznanych chorób zawodowych; • dokumentacja dodatkowa wynikająca z wewnętrznych standardów jednostki służby medycyny pracy; • zasady udostępniania i obiegu dokumentacji służby medycyny pracy. <p>4. Organizacja i wyposażenie gabinetu pielęgniarki służby medycyny pracy: (4 godz., w tym 1 godz. ćwiczeń)</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizowanie gabinetu pielęgniarskiego odpowiadającego: <ul style="list-style-type: none"> – zakresowi świadczeń, – liczbie podopiecznych, – wymogom organizacyjnym poradni medycyny pracy, – możliwościom finansowym i technicznym; • wyposażenie gabinetu pielęgniarskiego zgodnie z: <ul style="list-style-type: none"> – wymogami sanitarnymi, – wymogami technicznymi, – wymogami przeciwpożarowymi. <p>5. Proces pielęgnowania w pracy pielęgniarki służby medycyny pracy: (8 godz. w tym 4 godz. ćwiczeń)</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorie pielęgnowania i możliwości ich zastosowania w opiece nad pracującymi; • zastosowanie procesu do określania problemów i potrzeb zdrowotnych pracujących podopiecznych; • przykładowe procesy pielęgnowania adresowane do grup podopiecznych lub pojedynczego pracownika; • wyznaczanie celów działań pielęgniarskich, opierając się na diagnozie pielęgniarskiej; • dobór metod działań pielęgniarki służby medycyny pracy na podstawie założeń procesu pielęgnowania; • wykorzystanie elementów procesu w ocenie efektywności działań pielęgniarskich ochrony zdrowia pracujących. <p>6. Standardy postępowania pielęgnacyjnego w ochronie zdrowia pracujących: (5 godz., w tym 2 godz. ćwiczeń)</p>
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie standardu w praktyce pielęgniarskiej; • cele stosowania standardów w działalności pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących; • możliwości stosowania standardów w praktyce pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących; • wymagania dotyczące gromadzenia danych: <ul style="list-style-type: none"> – o środowisku, – o podopiecznym; • standardy postępowania pielęgniarskiego: <ul style="list-style-type: none"> – na rzecz poprawy warunków higienicznych w zakładzie, – dla poprawy, podtrzymania lub przywrócenia zdrowia pracujących, – współdziałanie w procesie rehabilitacji zawodowej. <p>7. Metody i techniki stosowane w pracy pielęgniarki: (5 godz., w tym 3 godz. ćwiczeń)</p> <ul style="list-style-type: none"> • wywiad: <ul style="list-style-type: none"> – cel wywiadu, – formułowanie pytań, – technika prowadzenia wywiadu, – warunki dobrej komunikacji werbalnej; • obserwacja ukierunkowana: <ul style="list-style-type: none"> – metody i zakres obserwacji w środowisku pracy, – obserwacja w trakcie wizyty w poradni medycyny pracy; • badanie opinii: <ul style="list-style-type: none"> – subiektywna ocena zjawisk, – ankieta jako metoda poznawania i porównywania opinii, – poszukiwanie wiarygodnych źródeł opiniodawczych; • analiza dokumentacji: <ul style="list-style-type: none"> – badanie komplementarności dokumentacji, – analiza zmienności danych o podopiecznym w czasie, – analiza danych o warunkach zatrudnienia pracownika, – porównywanie obecnych, mierzalnych parametrów z wcześniej zarejestrowanymi wynikami;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • metodyka najczęściej wykonywanych w medycynie pracy pomiarów: <ul style="list-style-type: none"> – badania antropometryczne, – badania spirometryczne, – badania ostrości wzroku, widzenia barw, pola widzenia, – badanie słuchu, słyszalności szeptu, audiometryczne. <p>8. Przeprowadzanie pomiarów i analiza wyników: (5 godz., w tym 2 godz. ćwiczeń)</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie aparatury i sprzętu do wykonania pomiarów; • zasady przeprowadzenia pomiarów: <ul style="list-style-type: none"> – ostrości wzroku, widzenia barwnego, pola widzenia, – audiometrii, zmysłu równowagi, – pojemności oddechowej płuc, – ciśnienia tętniczego krwi, tętna; • analiza wyników, dokumentowanie pomiaru; • wnioski w zakresie planu opieki pielęgniarskiej. <p>9. Rozpoznanie pielęgniarskie warunków środowiska pracy: (9 godz., w tym 4 godz. ćwiczeń)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zagrożenia zdrowotne związane z wykonywaniem pracy, produkcją przemysłową i identyfikowane przez pielęgniarkę: <ul style="list-style-type: none"> – czynniki narażenia na poszczególnych stanowiskach pracy, rodzaje narażeń, – złożone, wieloczynnikowe narażenia zawodowe, – emisje czynników szkodliwych do środowiska komunalnego: pyły, dymy, ścieki, odpady; • wizytacje stanowisk pracy jako sposób rozpoznawania warunków środowiskowych w zakładzie pracy: <ul style="list-style-type: none"> – rodzaje i częstotliwość planowanych wizytacji, – przygotowanie do wizytacji: merytoryczne, techniczne, organizacyjne, – przedmiot obserwacji w trakcie wizytacji: warunki pracy, sposób wykonywania pracy, organizacja pracy, stosowanie ochron i zabezpieczeń, relacje społeczne pracowników, – bezpośredni kontakt z podopiecznymi na stanowisku pracy, pozyskiwanie informacji nt. samooceny stanu zdrowia w kontekście warunków pracy, – zalecenia i porady pokontrolne;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • dokumentowanie, przekazywanie informacji i gromadzenie danych z oceny pielęgniarskiej warunków pracy. <p>10. Udział pielęgniarki w badaniach profilaktycznych pracowników: (5 godz., w tym 2 godz. ćwiczeń)</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie wywiadu społeczno-zawodowego; • wykonanie pomiarów parametrów życiowych i czynnościowych; • przygotowanie pacjenta do badania lekarskiego; • skompletowanie dokumentacji indywidualnej przed badaniem, udostępnianie i przechowywanie dokumentacji w okresach między badaniami; • przekazanie lekarzowi aktualnych informacji o warunkach pracy podopiecznego; • udzielanie porad pielęgniarskich pracownikom. <p>11. Opieka pielęgniarska nad pracownikami zakwalifikowanymi do czynnego poradnictwa: (4 godz., w tym 2 godz. ćwiczeń)</p> <ul style="list-style-type: none"> • czynne poradnictwo w medycynie pracy, cele i założenia; • grupy osób objętych czynnym poradnictwem: <ul style="list-style-type: none"> – kobiety, w tym kobiety ciężarne, – pracownicy i uczniowie młodociani, – zatrudnieni niepełnosprawni, – pracownicy przewlekle chorzy, – pracujący w warunkach narażenia na czynniki szkodliwe, – osoby ze stwierdzoną chorobą zawodową; • wykorzystanie procesu pielęgnowania w opiece pielęgniarskiej nad pracownikami z grup czynnego poradnictwa; • metody rozpoznawania i rozwiązywania problemów zdrowotnych pracowników objętych czynnym poradnictwem. <p>12. Szczepienia ochronne dorosłych: (14 godz., w tym 4 godz. ćwiczeń)</p> <ul style="list-style-type: none"> • przepisy prawne regulujące wykonywanie szczepień ochronnych w Polsce: <ul style="list-style-type: none"> – organizacja i finansowanie szczepień dla osób dorosłych, – nabywanie, przechowywanie i transport szczepionek, – nadzór nad organizacją i wykonywaniem szczepień;
--	---

- podstawy epidemiologiczne wykonywania szczepień ochronnych dla dorosłych;
- organizacja gabinetu pielęgniarskiego z punktem szczepień;
- dokumentacja i sprawozdawczość prowadzonych szczepień ochronnych oraz powikłań poszczepiennych;
- prewencja zakażeń:
  - zasady aseptyki obowiązujące przy wykonywaniu szczepień ochronnych,
  - postępowanie ze sprzętem i materiałem zużytym przy wykonywaniu szczepień;
- instytucje nadzorujące organizację oraz wykonywanie szczepień ochronnych;
- podstawy immunologii:
  - układ odpornościowy,
  - podstawy immunologiczne czynnej odporności przeciwwzakaźnej,
  - odporność swoista i nieswoista,
  - odporność immunologiczna pierwotna i wtórna,
  - odporność czynna i bierna,
  - czynniki modyfikujące odporność immunologiczną na szczepienia,
  - odpowiedź swoista w zakażeniach;
- szczepionki:
  - podział szczepionek,
  - cykl szczepień,
  - odstępy czasowe pomiędzy szczepieniami;
- wskazania i przeciwwskazania do szczepień ochronnych osób dorosłych;
- program szczepień ochronnych dla dorosłych:
  - szczepienia obowiązkowe,
  - szczepienia zalecane;
- szczepienia osób narażonych w sposób szczególny na zakażenia w związku z pracą między innymi:
  - WZW A i B,
  - grypa,
  - tężec,

	<ul style="list-style-type: none"> – odkleszczowe zapalenie opon mózgowych, – wścieklizna, – tężec; • szczepienia w sytuacjach szczególnych (np. epidemie, klęski żywiołowe); • szczepienia ochronne osób wyjeżdżających za granicę; • niepożądane odczyny poszczepienne (NOP): <ul style="list-style-type: none"> – klasyfikacja, – charakterystyka NOP występujących po poszczególnych szczepieniach, – postępowanie w przypadku wystąpienia NOP, – profilaktyka niepożądanych odczynów poszczepiennych; • szczepienia obowiązkowe i zalecane dla osób dorosłych: <ul style="list-style-type: none"> – rodzaje szczepień, – techniki wykonania szczepień, – kwalifikowanie do szczepień (ciąża, osoby starsze, grupy ryzyka, osoby wyjeżdżające za granicę, inne); • edukacja osób dorosłych: <ul style="list-style-type: none"> – cel szczepień ochronnych, – obserwacja i samoobserwacja po szczepieniu, – zasady postępowania po szczepieniach. <p>13. Rehabilitacja pracowników – udział pielęgniarki: (3 godz., w tym 1 godz. ćwiczeń)</p> <ul style="list-style-type: none"> • skutki społeczne i ekonomiczne niepełnosprawności; • rodzaje niepełnosprawności; • procedury orzekania o niepełnosprawności, stopnie niepełnosprawności; • zatrudnianie osób niepełnosprawnych: <ul style="list-style-type: none"> – uwarunkowania prawne, ekonomiczne i społeczne, – miejsca pracy osób niepełnosprawnych: stanowiska pracy dostosowane do indywidualnych możliwości, zakłady pracy chronionej, zakłady aktywizacji zawodowej, – opieka medyczna nad pracownikami niepełnosprawnymi; • udział pielęgniarki medycyny pracy w procesie rehabilitacji zawodowej i społecznej niepełnosprawnych.
--	---

	<p>14. Realizacja programów promocji zdrowia w środowisku pracy: (5 godz., w tym 2 godz. ćwiczeń)</p> <ul style="list-style-type: none"> • specyfika promocji zdrowia w miejscu pracy; • kierunki działań promujących zdrowie w przedsiębiorstwie: <ul style="list-style-type: none"> – działania o charakterze ogólnospołecznym: zapobieganie chorobom cywilizacyjnym, uwalnianie od nałogów, propagowanie zdrowego stylu życia, – działania o charakterze profilaktyki zawodowej: zapobieganie chorobom zawodowym, kształtowanie nawyków pracowników zgodnych z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy, zapobieganie wypadkom w pracy, – działania o charakterze promującym pracodawców i pracowników dbających o bezpieczeństwo zdrowotne w pracy i poza nią; • sojusznicy w promowaniu zdrowia w przedsiębiorstwie: <ul style="list-style-type: none"> – wewnątrzni: właściciele i zarządzający firmą, pracownicy i ich organizacje, grupowe i indywidualne autorytety zakładowe, – zewnątrzni: przedstawiciele władz samorządowych i lokalnych władz rządowych, organizacje, fundacje i stowarzyszenia pozarządowe, firmy wspierające i kooperujące, jednostki organizacyjne ochrony zdrowia, lokalne autorytety społeczne; • organizowanie promocji zdrowia w zakładzie pracy; • rola Krajowego Centrum Promocji Zdrowia w Miejscu Pracy; • rola Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w promowaniu zdrowia; • finansowanie zakładowych programów promocji zdrowia.
Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brosowska B., Mielczarek-Pankiewicz E.: <i>Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej</i>, t. II. Wyd. Makmed, Lublin 2008 2. Kopias J., Sakowski P.: <i>Pielęgniarstwo w opiece zdrowotnej nad pracującymi. Koncepcja zarządzania zdrowiem w miejscu pracy</i>. Ministerstwo Zdrowia 3. Wągrowaska-Koski E., Nowakowska B., Soćko R., Czerczak R.: <i>Profilaktyczna opieka zdrowotna nad pracującymi</i>. Instytut Medycyny Pracy, Łódź 2005 4. Mamoń A.: <i>Szczepienia ochronne dzieci i dorosłych</i>. Ad Vocem, 2010

	<p>5. Rutkowska E.: <i>Rehabilitacja i pielęgnowanie osób niepełnosprawnych</i>. Wyd. Czelej, Lublin 2002</p> <p>6. Śliwińska-Kowalska M., Niebudek-Bogusz E.: <i>Rehabilitacja zawodowa zaburzeń głosu</i>. Instytut Medycyny Pracy, Łódź 2010</p> <p>7. Gniazdowski A.: <i>Promocja zdrowia w miejscu pracy. Teoria i zagadnienia praktyczne</i>. Instytut Medycyny Pracy, Łódź 1997</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>1. Dobrowolska B., Mielczarek-Pankiewicz E. (red.): <i>Pielęgniarstwo w opiece nad pracującymi. Opieka nad zdrowiem pracowników w środowisku pracy – podręcznik dla pielęgniarek</i>, t. I i II. Instytut Medycyny Pracy, Łódź 1992</p> <p>2. Piątek A. (red.): <i>Standardy opieki pielęgniarskiej w praktyce</i>. Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych, Warszawa 1999</p>
<p>Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje</p>	<p>Staż: 84 godz.</p> <p>1. Poradnia medycyny pracy – 56 godz.</p> <p>2. Gabinet zabiegowy z punktem szczepień dorosłych – 14 godz.</p> <p>3. Gabinet pielęgniarski w zakładzie pracy chronionej – 14 godz.</p>

6. PROGRAM ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH

6.1. STAŻ: Poradnia laryngologiczna – poradnia mieszcząca się w strukturze podstawowych jednostek medycyny pracy/współpracująca z podstawowymi jednostkami medycyny pracy lub WOMP

Cel stażu: Kształtowanie umiejętności w zakresie realizacji zadań pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących w poradni laryngologicznej.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

Liczba godzin: 14 godz.

Liczebność grupy: 4–5 osób

Opiekun stażu: pielęgniarki z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowej dziedzinie, spełniające co najmniej jeden z warunków:

- posiadają tytuł magistra pielęgniarstwa;
- posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących;
- posiadają ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących.

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Wykonanie badania audiometrycznego u co najmniej dwóch pacjentów.
2. Edukacja pracownika w zakresie profilaktyki chorób laryngologicznych, wynikających z narażenia na hałas lub spowodowanych nadmiernym wysiłkiem głosowym.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Udokumentowanie przeprowadzenia edukacji pracownika w zakresie profilaktyki chorób laryngologicznych, wynikających z narażenia na hałas lub spowodowanych nadmiernym wysiłkiem głosowym.
- Zaliczenie świadczeń zdrowotnych.

6.2. STAŻ: Poradnia okulistyczna – poradnia mieszcząca się w strukturze podstawowych jednostek medycyny pracy/współpracująca z podstawowymi jednostkami medycyny pracy lub WOMP

Cel stażu: Kształtowanie umiejętności w zakresie realizacji zadań pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących w poradni okulistycznej.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

Liczba godzin: 14 godz.

Liczebność grupy: 4–5 osób

Opiekun stażu: pielęgniarki z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowej dziedzinie, spełniające co najmniej jeden z warunków:

- posiadają tytuł magistra pielęgniarstwa;
- posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących;
- posiadają ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących.

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Wykonanie badania ostrości wzroku u co najmniej dwóch pacjentów.
2. Wykonanie badania widzenia barwnego i stereoskopowego u co najmniej dwóch pacjentów.
3. Edukacja pracownika w zakresie higieny narządu wzroku.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Udokumentowanie przeprowadzenia edukacji pracownika w zakresie higieny narządu wzroku.
- Zaliczenie świadczeń zdrowotnych.

6.3. STAŻ: Poradnia neurologiczna – poradnia mieszcząca się w strukturze podstawowych jednostek medycyny pracy/współpracująca z podstawowymi jednostkami medycyny pracy lub WOMP

Cel stażu: Kształtowanie umiejętności w zakresie realizacji zadań pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących w poradni neurologicznej.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

Liczba godzin: 7 godz.

Liczebność grupy: 4–5 osób

Opiekun stażu: pielęgniarki z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowej dziedzinie, spełniające co najmniej jeden z warunków:

- posiadają tytuł magistra pielęgniarstwa;
- posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących;
- posiadają ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących.

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Przeprowadzenie wywiadu ukierunkowanego na rozpoznanie zagrożeń zdrowia oddziałujących na funkcjonowanie układu nerwowego pracownika w środowisku pracy.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Udokumentowanie przeprowadzonego wywiadu ukierunkowanego na wczesne rozpoznanie zagrożeń zdrowia mających wpływ na funkcjonowanie układu nerwowego pracownika w środowisku pracy.

6.4. STAŻ: Poradnia dermatologiczna – poradnia mieszcząca się w strukturze podstawowych jednostek medycyny pracy/współpracująca z podstawowymi jednostkami medycyny pracy lub WOMP

Cel stażu: Kształtowanie umiejętności w zakresie realizacji zadań pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących w poradni dermatologicznej.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

- Liczba godzin: 7 godz.
Liczebność grupy: 4–5 osób
Opiekun stażu: pielęgniarki z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowej dziedzinie, spełniające co najmniej jeden z warunków:
- posiadają tytuł magistra pielęgniarstwa;
  - posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących;
  - posiadają ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących.

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Przygotowanie zestawu do diagnostyki metodą naskórnych testów płatkowych.
2. Przygotowanie pola do diagnostyki metodą naskórnych testów płatkowych (kontaktowych).
3. Zastosowanie techniki nakładania preparatu alergenowego w naskórnych testach płatkowych.
4. Samodzielne wykonanie naskórnych testów płatkowych u dwóch pacjentów.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Udokumentowanie wykonania naskórnych testów płatkowych.
- Zaliczenie świadczeń zdrowotnych.

6.5, STAŻ: Poradnia chorób zawodowych – WOMP

Cel stażu: Kształtowanie umiejętności w zakresie realizacji zadań pielęgniarki ochrony zdrowia pracujących w poradni chorób zawodowych.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

- Liczba godzin: 14 godz.
Liczebność grupy: 4–5 osób
Opiekun stażu: pielęgniarki z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowej dziedzinie, spełniające co najmniej jeden z warunków:
- posiadają tytuł magistra pielęgniarstwa;
  - posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących;
  - posiadają ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących.

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Przeprowadzenie wywiadu ukierunkowanego na identyfikację czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy powodujących choroby zawodowe.
2. Wykonanie palestezjometrii i próby oziębieniowej z termometrią skórną i próbą uciskową u co najmniej dwóch pacjentów (*zaliczenie umiejętności wynikowej może odbyć się w innej poradni WOMP w zależności od struktury organizacyjnej jednostki realizującej staże*).

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Udokumentowanie przeprowadzonego wywiadu ukierunkowanego na identyfikację czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy powodujących choroby zawodowe.
- Zaliczenie świadczeń zdrowotnych.

6.6. STAŻ: Poradnia medycyny pracy – poradnia mieszcząca się w strukturze podstawowych jednostek medycyny pracy lub WOMP

Cel stażu:

- przygotowanie pielęgniarki do zorganizowania i koordynowania pracą poradni medycyny pracy;
- przygotowanie pielęgniarki do realizacji opieki pielęgniarskiej w warunkach zakładu pracy;
- przygotowanie pielęgniarki do planowania i realizacji działań ograniczających lub eliminujących negatywne skutki zdrowotne związane z pracą;
- przygotowanie pielęgniarki do udziału w rozpoznawaniu i ocenie warunków pracy;
- przygotowanie pielęgniarki do udziału w sprawowaniu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracującymi;
- przygotowanie pielęgniarki do prowadzenia edukacji zdrowotnej z zakresu zapobiegania patologii zawodowej.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

Liczba godzin:	56 godz.
Liczebność grupy:	2–3 osoby
Opiekun stażu:	pielęgniarki z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowej dziedzinie, spełniające co najmniej jeden z warunków: <ul style="list-style-type: none"> – posiadają tytuł magistra pielęgniarstwa; – posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących; – posiadają ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących.

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Udział w rozpoznawaniu i ocenie warunków pracy: wizytacja co najmniej jednego stanowiska pracy.
2. Planowanie i realizacja działań ograniczających lub eliminujących negatywne skutki zdrowotne związane z pracą. Sporządzenie katalogu zaleceń pielęgniarskich dotyczących poprawy warunków pracy dla minimum jednego stanowiska pracy.
3. Przeprowadzenie wywiadu zawodowego, społecznego i zdrowotnego ukierunkowanego na identyfikację czynników mogących mieć negatywny wpływ na zdrowie pracujących dla dwóch podopiecznych.
4. Diagnoza i zaplanowanie działań pielęgniarskich dla jednego pracownika wykonującego pracę w określonym narażeniu zawodowym.
5. Edukacja zdrowotna z zakresu zapobiegania chorobom cywilizacyjnym i patologii zawodowej – dwóch pracowników.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.

- Objęcie procesem pielęgnowania jednego wybranego pracującego lub grupy pracujących. Zgodnie z etapami procesu sformułować diagnozę pielęgniarską – cele, plan i realizację opieki oraz dokonać oceny podjętych działań.
- Zaliczenie świadczeń zdrowotnych. Udokumentowanie wyżej wymienionych świadczeń zdrowotnych realizowanych w poradni medycyny pracy.

6.7. STAŻ: Gabinet zabiegowy z punktem szczepień dorosłych – podstawowa jednostka medycyny pracy lub WOMP, lub wojewódzka/powiatowa stacja sanitarno-epidemiologiczna, w której znajduje się gabinet zabiegowy z punktem szczepień dorosłych

Cel stażu: Kształtowanie umiejętności planowania i wykonywania szczepień ochronnych u osób pracujących.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

- Liczba godzin: 14 godz.
Liczebność grupy: 2–3 osoby
Opiekun stażu: pielęgniarki z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowej dziedzinie, spełniające co najmniej jeden z warunków:
- posiadają tytuł magistra pielęgniarstwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych;
  - posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych;
  - posiadają ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących i kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych.

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Wykonanie szczepienia ochronnego u minimum dwóch osób pracujących.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Udokumentowanie wykonanych szczepień ochronnych.
- Zaliczenie świadczeń zdrowotnych.

6.8. STAŻ: Gabinet pielęgniarski w zakładzie pracy chronionej – zakład pracy chronionej

Cel stażu: Kształtowanie umiejętności pielęgniarki do sprawowania opieki nad niepełnosprawnym pracownikiem w warunkach zakładu pracy chronionej.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

- Liczba godzin: 14 godz.
Liczebność grupy: 2 osoby
Opiekun stażu: pielęgniarki z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowej dziedzinie, spełniające co najmniej jeden z warunków:
- posiadają tytuł magistra pielęgniarstwa;
  - posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie

- zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących;
- posiadają ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących/ochrony zdrowia pracujących.

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Diagnoza pielęgniarstwa i zaplanowanie opieki dla niepełnosprawnego pracownika.
2. Edukacja zdrowotna z zakresu narażeń zawodowych z uwzględnieniem szczególnych uwarunkowań zdrowotnych niepełnosprawnego podopiecznego.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Objęcie procesem pielęgnowania jednego wybranego pracującego niepełnosprawnego. Zgodnie z etapami procesu sformułować diagnozę pielęgniarstwa, wyznaczyć cele, zaplanować opiekę oraz określić narzędzia oceny podjętych działań.
- Udokumentowanie przeprowadzenia edukacji zdrowotnej z zakresu narażeń zawodowych.

7. WYKAZ ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH, DO KTÓRYCH JEST UPRAWNIONA PIEŁĘGNIARKA PO UKOŃCZENIU KURSU KWALIFIKACYJNEGO W DZIEDZINIE OCHRONY ZDROWIA PRACUJĄCYCH

1. Rozpoznawanie i ocena zagrożeń zdrowotnych (czynników szkodliwych, uciążliwych i niebezpiecznych) występujących w środowisku pracy oraz sposobów wykonywania pracy mogących mieć ujemny wpływ na zdrowie pracowników.
2. Rozpoznawanie i ocena ryzyka zawodowego w środowisku pracy oraz informowanie pracujących o możliwości wystąpienia niekorzystnych skutków zdrowotnych będących jego następstwem.
3. Planowanie, organizowanie i koordynowanie badań profilaktycznych pracowników.
4. Opracowywanie analiz dotyczących stanu zdrowia pracowników.
5. Inicjowanie i realizacja promocji zdrowia i profilaktycznych programów prozdrowotnych.
6. Planowanie i wykonywanie szczepień ochronnych osób zawodowo narażonych na czynniki biologiczne.
7. Wykonywanie badań i pomiarów niezbędnych w procesie orzekania lekarskiego o zdolności do pracy, tj.: badanie ostrości wzroku, badanie widzenia barwnego i stereoskopowego przy użyciu tablic i testów przesiewowych, badanie audiometryczne.
8. Wykonywanie w porozumieniu z lekarzem specjalistycznych badań związanych z orzecznictwem chorób zawodowych, tj.: palestezjometria i próba oziębieniowa z termometrią skórną i próbą uciskową, badanie audiometryczne, testy naskórne metodą płatkową.
9. Organizowanie i udzielanie pierwszej pomocy medycznej w nagłych zachorowaniach i wypadkach.